Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען!

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 267 (959 | Łódź, Poniedziałek 22 Listopada 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג טז כסלו תרפ"ז. | Nr. 267 (959

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

געזעץ וועגען זונטאג-רוה און האנדעלס-צייט זאל איינגיכען געענדערט ווערען.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעל-קארעספאנדענט). דעם 27. ה. ח. וועט אין ארבייטס-מיניסטעריום פארקומען א בעראטונג וועגען פערלענגערען די האנדעלס-צייט און וועגען ענדערן דאס זונטאג רוה-געזעץ.

מצד די יודען זענען איינגעלאדען געווארען די יודישע סוחרים, האנדווערקער- און קליינהענדלער-פעראיינען.

באכראך בענקט נאך דער פריי...

ער וויל אוועקגעבען זיין "ירושה" הויז אלס קויציע.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) שבת האט דער גזלן. אספיראנט באכראך צוגעשיקט א בריף צום אויספארשונגס-ריכטער, אין וועלכען ער לעגט איהם פאר אלס קויציע זיין הויז אין ווערט פון 80,000 זל., וואס ער האט בעקומען בירושה, כדי מ'זאל איהם בעפרייען ביז דעם פראצעס.

קיין בעשלוס האט נאך די פראקוראטור אין דער פראגע נישט אנגענומען.

פרינץ פון וועלס וועט געבען זיין הערב אלס אויסצייכנונג פאר דעם זיגרייכען יודישען באקס-קלוב

ל א נ ד א ן (י. ט. א.) דעם 11-טען דעצעמבער וועט פרינץ פון וועלס בעזוכען מאנטשעסטער און עס וועט פארקומען די פייערליכע צערעמאניע פון איבערגעבען דעם הערב פון פרינץ פון וועלס דעם 1-טען באטאליאן פון דער יודישער יוגענד - בריגאדע, וואס האט נישט לאנג בעזיגט אלע אנדערע קלובען בשעת די לעצטע באקס - קאמפען אין לאנדאן.

בעשטעטיגט די וואהלען צו דער ווארשאווער קר.-קאסע.

וו א ר ש א, 21. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די וואהלען צו דער קראנקען-קאסע זענען בעשטעטיגט געווארען.

"דאס לעבען האט פאר מיר נישט קיין שום ווערט"

אזוי ערקלערט מוסאליני אין פארלאמענט.

בעשלאסען טויט-שטראף פאר אטענטאטער.

ר ו י ם, 21 (ספ. טעל.) דער איטאליענישער פארלאמענט, האט מיט 131 שטימען געגען 49 אנגענומען דעם געזעץ-פראיעקט וועגען טויט-שטראף פאר אטענטאטער. (די אפאזיציע איז, ווי בעוואוסט, אויסגעשלאסען געווארען פון פארלאמענט.—די רעד.).

פאר דער אבשטימונג האט מוסאליני געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז מיט דעם געזעץ-פראיעקט איז ער נישט אויסען צו שיצען זיין לעבען, וועלכעס האט פאר איהם קיין ווערט נישט (!) נאר צו שיצען די ארבייט, וואס ער האט פארגענומען פאר דער צוקונפט פון לאנד (?)

סכנה פון אגירוש פון איינוואנדערער אין פראנקרייך.

דער פראנק שטייגט, די ארבייטסלאזיגקייט און יקרות וואקסען

פ א ר י ז, 21 (ספ. טעל.) אין צוזאמענהאנג מיט דער סטאביליזאציע-טעטיגקייט פון דער רעגירונג האט דער פראנק אנגעהויבען שטייגען. דאס האט אבער גורם-געווען צו א יקרות און פערגרעסערטער ארבייטסלאזיגקייט, וועלכע נעהמט אן דראהענדע פארמען. אין די רעגירונגס-קרייזען רופט דער קריטישער מצב ארויס א גרויסע בעאונרוהיגונג.

דער פראנצויזישער ארבייטס-מיניסטער האט ערקלערט, אז אין פאל די ארבייטסלאזיגקייט וועט זיך ווייטער פערגרעסערן וועט ער זיין געצוואונגען ארויסצושיקען אלע פרעמדע ארבייטער פון פראנקרייך. ווען עס זאל ווירקליך קומען צו אזעלכע ארויסשיקונג פון פרעמדע, וועלען אין דער ערשטער רייהע ליידען פוילישע און יודישע ארבייטער, וועלכע האבען די לעצטע יאהרען מאסענווייז איינגעוואנדערט נאך פראנקרייך.

דייטשער מיניסטעריאל-דירעקטאר ד"ר שעפער אין ארץ-ישראל.

י ר ו ש ל י ם. (י. ט. א.) אין ארץ-ישראל וויילט איצט דער דייטשער מיניסטעריאל-דירעקטאר דר. האנס שעפער, וועלכער האט געהאט געשפרעכען מיט די מיטגלידער פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין ירושלים און די דירעקטארען פון נאציאנאל-פאנד.

דר. שעפער האט זיך ספעציעל פעראינטערעסירט מיט די פראגען פון ארבייטסלאזיגקייט, מיט וועלכע ער איז בעשעפטיגט אויף זיין אמט אין דייטשלאנד. בעת די געשפרעכען האט דר. שעפער געגעבען ווערטפולע פאכמענישע אנווייזונגען וועגען די דערמאהנטע פראגען.

נאהענטע קרובים וועלען איצט קענען פריי אריינקומען אין קאנאדא.

וו י נ י פ ע ג. (י. ט. א.) נאהענטע קרובים פון קאנאדער יודישע איינוואנדערער קאנען איצט אריינקומען אין לאנד.

אונטער'ן טערמין "נאהענטע קרובים" ווערען פערשטאנען: א פאטער, א מוטער, אונפערהייראטע ברידער און שוועסטער.

פילסודסקיסטען ווערען נישט ארויסשטעלען קיין ליסטע ביי די נאהענטע סיים-וואהלען.

קאנפערענץ פון "פערבאנד צו פערבעסערן די רעפובליק" אין לאדזער ראיאן.

(א) נעכטען איז אין לאקאל פון לאדזער פ. א. וו. פארגעקומען א קרייז קאנפערענץ פון "פערבאנד צו פערבעסערן די רעפובליק" (פילסודסקיסטען).

צו דער קאנפערענץ זענען געקומען א סך דעלעגאטען פון דער לאדזער פראווינץ און מצד דעם צענטראל-קאמיטעט איז ספעציעל געקומען פון ווארשא דער הויפט-סעקרעטאר פון פערבאנד ה' פאפראצקי.

ה' פאפראצקי האט געהאלטען א רעפעראט וועגען פראגראם, צילען און אויפגאבען פון "פערבאנד צו פערבעסערן די רעפובליק" ("זוויאזעק נאפראווי זשעטשיפאספאליטעי") און אנאליזירט די טעטיגקייט פון די אנדערע פאליטישע פארטייען.

דער רעפערענט האט ארומגערעדט די מאי-געשעהענישען אין פוילען און אנגעוויזען, פון דעם היסטארישען מאמענט אן, איז דאס לאנד ארויף אויפ'ן וועג פון א כסדר'דיגער פערבעסערונג פון דער לאגע. דער "פערבאנד" האט נאר איין ציל — דאס איז דער מלוכה-אינטערעס. ער זארגט נישט פאר קיין פארטיי-אינטערעסען ווי דאס טוט, למשל, די נ.ד.'ציע. דער "פערבאנד" שטעלט זיך אויך אויפ'ן שטאנדפונקט פון די ארבייטער-פאסטולאטען אין די עקאנאמישע פראגען.

צום סוף פון זיין רעפעראט, האט דער רעפערענט ערקלערט, אז דער "פערבאנד צו פערבעסערן די רעפובליק" וויל נישט קאנקורירען מיט קיין שום ארבייטער-פארטייען און וועט אפילו נישט ארויסשטעלען קיין אייגענע ליסטע ביי די נאהענטע סיים-וואהלען.

דער צוזאמענפאהר האט אנגענומען ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס.

צעכען-געזעץ, קרעדיטען פון פ.כ.א. פאטראנאט

נעכטיגע זיצונג פון לאדזער יודישען האנדווערקער-ראט.

(*) אונטער'ן פארזיץ פון ה' ארדינאנס איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון צענטראלען לאדזער האנדווערקער-ראט. אין דער זיצונג האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון 28 לאדזער האנדווערקער-פעראיינען.

אויף דער טאג-ארדנונג זענען געשטאנען די פראגען וועגען: צעכען, פערטיילונג פון די פ. ק. א.-געלדער און האנדווערקער-פאטראנאט.

דעם רעפעראט וועגען דער צעכען-פראגע האט געהאלטען אדוו. צימערמאן, וועלכער האט בעקענט די פערזאמעלטע מיט דער לאגע, אין וועלכען ס'געפינט זיך דער צעכען-ענין.

נאכדעם, ווי דער רעפעראט איז דערגענצט-געווארען דורך אינזש. הארטגלאס, האט זיך אנטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע. אין וועלכער ס'האט זיך אויך ארויסגעזאגט לאווניק אלעקסאנדער יאקאל און אנדערע.

ס'איז בעשלאסען געווארען צו שטעהן אויך ווייטער אויף דער וואך און זארגען דערפאר, אז די אינטערעסען פון די יודישע האנדווערקער זאלען דורכ'ן געזעץ נישט בע'עולה'ט ווערען.

וועגען די הלוואות פון פ. ק. א. האט רעפערירט דאזער האפמאן, דער רעפערענט האט אנגעוויזען, אז פון די הלוואות קענען און וועלען גענימען אלע האנדווערקער און פאר די געלטער איז פעראנטווארטליך די לאדזער יודישע האנדווערקער-באנק. צום בעדינג האט געשטעלט די פ. ק. א. ביים געבען די הלוואות ער האט אויך אנגעוויזען, אז די באנק האט בעשלאסען צו מאכען אלע ווייט-נעהענדסטע הנהות פאר נייע מיטגלידער.

דער רעפעראט איז גענומען-געווארען צו קענטניש.

וועגען דער פראגע פון פאטראנאט האט רעפערירט אינזש. הארטגלאס. ער האט אויפגעקלערט, אז די האנדווערקער דארפען זארגען דערפאר. אז זייערע לערן-יונגלעך זאלען פערשריבען ווערען אין די אווענד-שולען ס'איז אנגענומען-געווארען אן ענטשפרעכענדע רעזאלוציע.

עפענטליכע אויפפאדערונג

צו אלע דאמען-קאנפעקציאנערס!

צוליב די פרובען פון עטליכע מאגאזינערס צו רייסען די פרייזען ביי די מאגאזין-שניידער-מייסטער, פאדערן מיר פון אייך היינט, מאנטאג, דעם 22. ד. ח. צוזאמצורופען א געמיינזאמע קאנפערענץ. אין געגענפאל, וועלען מ. ר. זיין געצוואונגען פון מארגען, דינסטאג, דעם 23. ד.ח. איבערצורייסען די ארבייט און די פעראנטווארטליכקייט פאר די פאלגען וועט אהר אליין טראגען.

די פאך-קאמיסיע פון דאמען-מאגאזין - שניידער - מייסטער.

930

עפענטליכע אויפפאדערונג!

דערמיט פאדערן מיר אויף דעם ה' מ. מילער, לעדער-סוחר (נאוואמיעסקא 3), צו ערלעדיגען דעם סכסוך מיט ה' י. גרינשטיין אין פערלויף פון 3 טאג.

אין געגענפאל, נעהמען מיר ארויף די גאנצע פעראנטווארטליכקייט פאר די ווייטערדיגע פאלגען.

די פערוואלטונג פון שטעפער-מייסטער - פעראיין אין לאדז.

931

אַבלוט-בלבול אויף אַ לאָדזער יוד אין טשעוו

המון בעוואַרפט מיט שטיינער דאָס געשעפט פון לאָדזער יוד משה ווידזינסקי און שרייט, אַז ער האָט דערהרג'עט אַ קריסטליך יונגעל, כדי צו האָבען בלוט אויף פּסח.

טשעוו, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין טשעוו, וואָס געהערט צו פּוילען און איז די גרעניץ-שטאָט צווישען פּוילען און דער פריי-שטאָט דאַנציג, איז פאָרגעקומען

אַ בלוט-בלבול,

וואָס דערמאָהנט אין דער מעשה ביילים און אַנדערע עהנליכע פאַלען.

אין דער דאָזיגער שטאָדט געפינט זיך אַ קאָנפעקציע-געשעפט אונטער דער פירמע „וויגאָדאַ", וואָס געהערט צום

לאָדזער יוד משה ווידזינסקי.

ה' ווידזינסקי האָט אויך אַ געשעפט אין לאָדז אויף נאָוואָמיעיסקאַ 30 און ער וויילט אָפט אין לאָדז אין פאַמיליען-און געשעפטס-אַנגעלעגענהייטען.

עטערנעכטען האָט זיך פאַר ה' ווידזינסקי'ס געשעפט אין טשעוו אויף בערלינער-גאַס אָנגעהויבען פערזאַמלען אַ המון, ס'רוב ערויען און מיידלעך און כסדר

נעשריגעו, געוואָרפען שטיינער אין די פענסטער

און דערביי אויסגעהאַקט אַלע שויבען פון געשעפט.

קיינער פון די אַרומיגע איינוואוינער האָט נישט געוואוסט, וואָס ס'איז געשעהן. אָבער באַלד האָבען זיך געהערט פון צווישען דעם המון אַזעלכע ווערטער, ווי:

„די יודען האָבען איהם דערהרג'עט!" „זיי דאַרפען בלוט אויף פּסח!" „מיר וועלען זיי שוין ווייזען!" „אַלע וועלען זיי אויסגעשחט'ען-ווערען!"—

און נאָך אַזעלכע אויסגעשרייען.

פון מינוט צו מינוט איז דער המון גרעסער-געוואָרען און אָנגענומען אַן אַלץ מעהר דראָהענדע שטעלונג.

די צוגעשטעלטע אַלטע קריסטינ'ס האָבען זיך נאָר געוואָלט אַריינקריגען אין ה' ווידזינסקי'ס וואוינונג. ס'וואָלט זיכער געקומען צו

בלוטיגע געשעהענישען.

ווען נישט דאָס, וואָס די פּאָליציי האָט זיך אַריינגעמישט און ביסלעכווייז פונאַנדערגעטריבען דעם המון.

וואָס איז אייגענטליך דאָרט געשעהן?

אין ה' משה ווידזינסקי'ס געשעפט אַרבייט פון אַ לענגערע צייט אַ קריסטליך 14-יעהריג שיק-יונגעל מיט'ן נאָמען אַרענס. עהערנעכטען איז אַרענס נישט געקומען צו דער אַרבייט. און ווען אַרענס איז דעם זעלבען טאָג נישט אַהיימגעקומען אויף מיטאָג, איז די מוטער געקומען אין געשעפט זיך פרעגען אויף איהר זוהן. מ'האָט איהר געענטפערט, אַז ער איז דעם טאָג בכלל נישט געקומען צו דער אַרבייט.

ווען אַרענס איז אויך אין אָוועגד נישט געקומען אַהיים, איז די מוטער ווידער געקומען אין ה' ווידזינסקי'ס געשעפט און אָנגעהויבען מאַכען סקאַנדאַלען. די פרוי האָט כסדר געפאָדערט מ'זאָל איהר אָפּגעבען איהר זוהן און געדראָהט:

— די גאַנצע שטאָט וועל איך איצט דערצעהלען, אַז איהר האָט מיין זוהן דערהרג'עט, ווייל איהר דאַרפט זיין בלוט אויף פּסח!"

און ווי נאָר די פרוי איז אַוועק האָבען זיך פאַר'ן הויז פון ה' ווידזינסקי אָנגעהויבען פערזאַמלען הונדערטער קריסטינס און יונגע שקצים מיט שטיינער און שטעקענס אין די הענד.

נאָך דעם זעלבען אָוועגד איז אָבער אַרענס צוריקגעקומען אַ היים און ערקלערט, אַז ער איז געווען אין אַלט-וויכסעל (נאָהנט פון טשעוו) און דאָרט פערברענגט מיט קאָלעגען.

די טשעוו'ער קריסטליכע בעפעלקערונג האָט זיך ענדליך בערוהיגט און ס'איז אויסגעמיטען געוואָרען דער אַלט-בעקאַנטער טרויריגער בלוט-בלבול אויף אַ לאָדזער יוד.

אינטערעסאַנט איז דערביי, אַז אַרענס איז צומאָרגענס, ווי קיינמאָל גאָרנישט געקומען אויף זיין פּאָסטען צו דער אַרבייט. אויך ה' ווידזינסקי האָט זיך פון דעם בלבול גאָרנישט געמאַכט און אַרענס'ן נישט אָפּגעזאָגט פון פּאָסטען.

דאָ איז נאָך כדאַי צוצוגעבען, אַז מיט עטליכע טעג פריהער, נאָך איידער ס'איז עפּעס געשעהן, האָבען נישט-ענטדעקטע פערשוינען ביינאַכט אויסגעהאַקט די גרויסע שוי פענסטער-שויב פון ווידזינסקי'ס געשעפט און אויך בעשמירט די שילדען.

דער דאָזיגער פאַקט וואַרפט אַ חשד, אַז דאָס פערשווינדען פון דעם יונגעל אויף א טאָג, זאָל האָבען פון פריצען אָרגאַניזירט - געוואָרען, כדי צו קענען אַרויסרופען דעם עלילת-דם.

די קליינע יודישע בעפעלקערונג אין טשעוו האָט איבערגעלעבט עטליכע שעה פון שרעק פאַר אַנטיסעמיטישע אַרויס-טרעטונגען צוליב'ן בלבול, אָבער צום גליק איז די געפאַהר שנעל פאַרביי.

גלייכבערעכטיגונג פון העברעאיש און יודיש אין די מלוכה-שולען אין לעטלאַנד.

ריגע. (י. ט. א.) ביז איצט זענען אין לעטלאַנד אויסגעהאַלטען געוואָרען אויפ'ן חשבון פון דער מלוכה נאָר שולען מיט יודיש אַלס אונטעריכטס-שפּראַך בעת העברעאישע שולען האָבען קיין מלוכה-סובסידיעס נישט בעקומען. איצט האָט דער לעטלענדישער סיים אָנגענומען אַ בעשלוס, לויט וועלכען העברעאיש און יודיש ווערען אָנערקענט פאַר גלייכבערעכטיגט און אַזוי אַרום וועלען אין גיכען אין לעטלאַנד זיין די העברעאישע מלוכה-שולען.

יודען אַנטלויפען פון מאַנגאַליע.

כאַרבין, (יט"א) אין כאַרבין זענען אָנגעקומען איינציגע יודישע פאַמיליעס, וועלכע זענען אַנטלאָפען פון קאַלגאַן (מאַנגאַליע) נאָכדעם ווי די לעצטע איז פערנומען געוואָרען פון די רוסישע צאַריסטען, וועלכע דינען אין דער כינעזישער אַרמיי פון צזאַן-צזאָלי.

איינער פון די אַנטלאָפענע, חנינא זעלוויאַנסקי, אַ געוועזענער פּאָליטישער פערשיקטער, וועלכער האָט געדינט אין קאַלגאַן אין איינע פון די מאָנגאָלישער קאָאָפּעראַטיווען גיט איבער, אַז ווי נאָר נעטשאַיעוו'ס אָפּטיילונג פון זעקס טויזענד רוסישע קאָזאַקען האָבען זיך אַריינגעריסען אין שטאָט, האָבען זיי אָנגעהויבען זוכען „יודישע קאָמיסאַרען" גאַנצע גרופּעס זענען זיי אַרומגעגאַנגען איבער די הייזער, איבערגעפרעגט ביי דער אויסלענדישער בעפעלקערונג וואו „עס בעהאַלטען זיך די יודען". ווען זיי איז נישט געלונגען צו געפינען קיין יוד האָבען זיי אויסגעלאָזען זייער צאָרן צו די כינעזער און מאָנגאָליער, וועלכע זיי האָבען בערויבט און געשלאָגען מכות רצח. העכער ווי 60 יודען איז געלונגען זיך צו ראַטעווען, פערלאָזענדיג די שטאָט צוזאַמען מיט זייערע פאַמיליעס.

מלוכה-סובסידיע פאַר'ן יודישען טעאַטער אין ריגא.

ריגע. (י. ט. א.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע עפענונג פון אַ ניי-עם יודישען טעאַטער. דאָס שאַפען דעם טעאַטער איז מעגליך געוואָרען ערשט נאָכדעם, ווי די מלוכה האָט בעשטימט אַ סובסידיע פון 6000 דאָלאַר און די שטאָדט — 2000 דאָלאַר. ס'רוב אַרטיסטען זענען פון וואַרשע און ווילנע מיט'ן בעקאַנטען רעזשיסער און אַרטיסט אַ. מאָרעוסקי בראש. מיט'ן דעקאָראַציעס טייל פיהרט אָן דער יונגער, בעגאַבטער מאָלער מיכאַיל יאַ. צו דער עפענונג איז געשטעלט געוואָרען דער „דוכ·ס".

עס איז כדי צו בעמערקען, אַז דער נייער יודישער טעאַטער אין ריגע איז דער איינציגער, וואָס בעקומט אַ מלוכה סובסידיע נישט נאָר אין די באַלטישע מלוכות, נאָר אפשר אין גאַנץ מערב-אייראָפּא.

די רומענישע קעניגין — פערשפּרייטערין פון אַנטיסעמיטיזם.

ניו-יאָרק. (י.ט.אַ.) ווי עס טיילט מיט דער „דזשואיש דיילי בולעטין" פון אַ זיכערע קוועלע, האָט די רומענישע קעניגין, וועלכע וויילט איצט צוגאַסט אין אַמעריקאַ, זיינער צייט געבראַכט קיין רומעניען 50 עקזעמפּלאַרען פון די אַזוי-גערופענע „פּראָטאָקאָלען פון חכמי ציון" אויף וועלכע עס שטיצט זיך די אַנטיסעמיטישע אַגיטאַציע אין רומעניען און אין אַנדערע לענדער. די דאָזיגע פּראָטאָקאָלען זענען, ווי בעקאַנט אַרויסגעגעבען געוואָרען דורך פאָרד'ן, כדי צו פיהרען אַנ'אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע אין אַמעריקאַ. פערזאָנען, וואָס זענען גוט בעקאַנט מיט די געהיימנישען פון רומענישען הויף שטעלען פעסט, אַז די רומענישע קעניגין האָט מיטגעווירקט מיט די אַנטיסעמיטישע הינטערקוליסען-אינטריגעס אין רומעניען.

יודישע אַקאַדעמישע קאָרפּאָראַציעס אין ווינען

פאַר דער רעכקיים פון יודישען מלוכה-געדאַנק.

ווין, (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַנ'אויסערגעוועהנליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון סעניאָרען קאָנווענט פון די יודישע אַקאַדעמישע קאָרפּאָראַציעס קדימה, אוגיטאַס, לבנון, מכבי, אמונה, ירדניה, הצפירה און בריתיא, וועלכע רעפּרעזענטירען העכער 1,000 קאָרפּאָראַנטען. אויף דער פערזאַמלונג איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע פּראָטעסט-רעזאָלוציע געגען די לעצטע ערקלערונגען פון די מיטגלידער פון ציוניסטישען וועלט-עקזעקוטיוו ד"ר ראָזענבליט און ד"ר אידאַר, וועלכע האָבען אָפּגעוואָרפען די בעהויפּטונג דאָס דער „יודענשטאַט" איז דער ענדציל פון ציוניזם.

דער סעניאָרען-קאָנווענט האָט גלייכצייטיג בעשלאָסען אויפפאָדערען דעם פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ד"ר ווייצמאַן און דעם פּרעזידענט פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו ה' סאָקאָלאָוו צו שטעהן אויף דער וואַך פון דער ריינקייט פון יודישען מלוכה-געדאַנק.

וואָס איז געוואָרען מיט דער זיידענער חופה פון בראָדסקים כאָר-שול אין קיעוו.

מאָסקווע (יט"אַ) אין קיעוו האָט אַ שם געהאַט די טייערע זיידענע חופּה אין בראָדסקי'ס כאָר-שוהל, וועלכע איז ווי בעקאַנט, פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ אַרבייטער-קלוב. איצט דערצעהלט דער „עמעס", אַז די גאַנצע שוהל איז אינוועניג איינגאַנצען איבערגעבויט און איבערגעפאַרבט געוואָרען.

די קאָמוניסטען האָבען געפּאַקט די די „פּייערקאָסט" און אַרויסגענומען פון דאָרטען די זיידענע חופּה, וועלכע איז געווען פון פיל קאָלירען און געמאַכט פון איהר אַ פאָרהאַנג אויף דער ניי-אויפגעבויטער-סצענע.

קומט און איבערצייגט אייך!

אַלער אַרט ביטעס. פאָדאַניעס. רעקורסען. אַפּעלאַציעס און אַלע געזעצעס, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטאַנציעס ווערען אַמבעסטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ

„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.

ווכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שחייצער איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען, פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאָנען מיט אייגענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

ערקלערונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אַנאָנס אין „נייעם פאָלקסבלאַט" פון דעם 19 ד.ח., וואָס אונפּאַרטנוואָרטליכע פערזאָנען האָבען אין אַ ווענדונג צו אונזער פעראיין בעשמוצט די פלייש-פיהרער: בריודער פייוועל דוד און מאָטי פייבושעוויטש ווי אויך זייער שוואָגער דעם צוקער'ל-מאַכער, ערקלערען מיר, אַז דאָס איז געשען געוואָרען אָהן אונזער וויסען און מיר האָבען מיט דעם אָנגעגעבענעם אונטערגעשריבענעם קיין שייכות נישט. מיר בעמערקען, אַז דער אונטערגעשריבענער ש. ניימאַן אַלס קצב עקזיסטירט איבערהויפּט נישט. מיר ערקלערען אויך, אַז די אָנגעבער פון אויבענדערמאָהנטען אַנאָנס וועלען מיר צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

די פערוואַלטונג פון יוד. פלייש-פעראיין אין לאָדז, פּעטריקאַווער 24

פּרעזעס: ב. גרינבערג.

929

Lek. Dentysta

Jakób Botwinik

שעהן און שנעל שרייבען

קאַליגראַף ל. בערמאַן פון זאַוואַדסקאַ 4, האָט זיך איבערגעצויגען אויף דזשעלנאַ 43, וואָהנ. 13. די ערגסטע צובראָכענע שריפט ווערט אויסגעבעסערט אין 15 טעג. דער, וואָס קען גאָרנישט, קען זיך אויסלערנען גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 3 וואָכען

בעקאַנטמאַכונג.

מיר זענען מודיע, אַז צוליב די מכשולים, וואָס זענען לעצטענס פאָרגעקומען, ווערען אַלע ביז-איצטיגע (בלעכענע) הכשרים פון יאַטקעס ערקלערט פאַר אונגילטיג.

דערום איז יעדער קצב מחויב במשך פון היינטיגער וואָך אָפּצוגעבען זיין אַלטען הכשר אין קהלה-לאָקאַל, וואו אַ בעשטימטע קאָמיסיע וועט אַמטירען יעדען טאָג פון 7 ביז 9 אין אָוועגד, איינצוציהען די אַלטע און אַרויסצוגעבען נייע הכשרים; און וועלכער קצב עס וועט די היינטיגע וואָך נישט צושטעלען זיין אַלטען הכשר, וועט שוין מעהר קיין נייעם הכשר נישט בעקומען.—

ועד הרבנים עם ועד הכשרות.

925

צו דער עפענטליכקייט!

איך אונטערגעשריבענער מיטגליד פון בעקער-מייסטער-פעראיין (פּאָמאָרסקאַ 15) פּראָטעסטיר עפענטליך געגען דער האַנדלונג פון פעראיינס פּרעזעס ה' גאָלדבערג וואָס בעת אַ זיצונג האָט ער געמאַכט אויסנאַהמען פאַר פערשידענע מיטגלידער און מיך עפענטליך בעליידיגט, וואָס עס פּאַסט נישט פאַר קיין פּרעזעס אין בעצוג צו זיינע פעראיינס-מיטגלידער. דעם פאַקט קענען אויך בעשטעטיגען איינינגע מיטגלידער פון פעראיין.

הערשל זילבערבערג,
פּאָרושעטשנאַ 7.

924

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז.
22. נאָוועמבער 1926

די טרייסט

חדש ימינו כקדם.

די ענטשטעהונג פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי אין פּוילען איז איצט די סענסאַציע פון טאָג: ס'איז דאָך מחוץ לדרך הטבע דער איינוועג פון דעם גרויסען פּריצ'ענטום מיט דעם מאַרשאַל פּילסודסקי, מיט דעם נעכטיגען פּ.פּ.ס.'אָוויעץ מאָראַטשעווסקי, בעת פון משה'ס צייטען — ווייסען מיר דאָך — זענען מיר גאַנץ ווייט...

די צווייטע סענסאַציע איז ספּעציעל פאַר אונז געוועזען דער אַנזאָג פון אַנאָרום-און-אָרום ליבעראַלע בעציהונג צו אונז, יודען, מצד די קאָנסערוואַטיסטען, וועלכע ווייזט זיך אויס צו זיין (אין דעם פירשט ראַדזיוויל'ס מויל) אַ סך ליבעראַלער, ווי עס גרייכט דער פערנעהם און דרייסטקייט פון די פּוילישע ליבעראַלען. די דאָזיגע בעציהונג האָט אַ מענשליכערן פּנים פון, לאָמיר אַפילו אָננעהמען, דער פּ.פּ.ס.'ישער בעציהונג צו יודען. הגם דער פירשט ראַדזיוויל צוטיילט דאָס יודישע פאָלק אויף צוויי מינים — אויף ציוניסטען און יודען, און זיין גרעסערע סימפּאַטיע איז אפנים אויף דעם ערשטען „מין", ווייל ווי ער מיינט אוראי — וועט מען איהם אפשר גיכער קאָנען פּטור ווערען פון פּוילען...

הכלל — פון דער דאָזיגער נייער פּאַרטיי-קאָמבינאַציע זעהט זיך דערווייל נישט אַרויס, מיר זאָלען ספּעציעל געטראָפען זיין, ווען אפילו דעם. פּראָסטיג פיהלט מאַרויס, אַז קוים די קאָנסערוואַטיסטען וועלען בעקומען די אויבערמאַכט, וועלען, אַנשטאָט דעם גרונדבעזיץ דאַרפען צאָהלען די שטייערן די שטעט, און ממילא וועט די שווערסטע לאַסט פאַלען אויף די יודען —

דאָס וועט אָבער פאַר אונז נישט זיין קיין איבעראַשונג, און קיין נייעס אודאי נישט.

שוין צוגעוואוינט צו אַזעלכע זאַכען. ווי בעוואוסט, איז דורך דער בילדונג פון דער נייער פּאַרטיי צום-פּיינליכסטען געטראָפען די ענדעציע, פון וועלכער עס זענען אַרויס די קאַרפעןקעס, און פון וועלכער עס קלויבט זיך אויך אַרויסצופרעטען די גרויס-אינדוסטריע.

עס האַלט איצט גאָר שמאָל מיט דער ענדעציע, ווען עס געהען שוין איצט אַרום קלאַנגען, אַז אויך דער אידעאָלאָג פון דער פּוילישער נאַציאָנאַל-דעמאָקראַטיע, ראָמאַן דמאָווסקי וויל פון איהר עוקר זיין און גרינדען אַ נייע קאָטוילישע פּאַרטיי —

ער, דער גרעסטער פיהרער און טעאָרעטיקער פון דער ענדעציע, איהר פּער, און קרוינדעל, וועלכער איז גלייכצייטיג דער טעאָרעטיקער פון'ם אַנטיסעמיטיזם, הייסט-עס, דעזערטירט אויך, און אַזוי אַרום רינט אויס דאָס שמאַלץגרוב.

דער חורבן איז גרויס — ביים איבערבוי פון אונזערע פּאָליטישע פערהעלטענישען; גרויס איז דער היימישער סקאַנדאַל ביים סאַנירען אונזער איננערליכע לאַגע.

פערצווייפלען אָבער דאַרף מען נישט, און ס'איז דאָך אויך נישטאָ קיין סיבה דערצו.

סוף-כל-סוף שטאַרבט דאָך יענטע נישט אַוועק, און זי ווערט דאָך נישט אַנדערש, ווען זי שלעפּט אויף זיך אַרויף אַנ'אַנדער שלייער...

און די פּערספּעקטיווען זענען אַזעלכע, אַז די שרידי הפליטה פון אונזער מיליאָניגער „שוואַרצער מאה" וועלען צווישען זיך אַדורכקומען, צוריק זיך בעהעפטען אין דעם שטאַרקערען רוב מנין-ובנין, און ס'וועט זיין —

חדש ימינו כקדם!

דאָס איז אונזער טרייסט פאַר דער צושטויבטער ענדעציע.

מז.

הונגער-שטרייקעז אין טורמע.

וואס איך האב געזעהען אין די פּוילישע תפיסות.

עס איז נישט געווען קיין ריינער צופאַל, אַז די אויספאָרשונג-קאָמיטע האָט זיך אויסגעקליבען ביאַליסטאָק פאַר איהר נאָהענטסטען טעטיגקייט-געביט. גראַד אין דער דאָזיגער צייט זענען פערשפרייט געוואָרען ידיעות אין דער גאַנצער פּוילישער פּרעסע וועגען אַ בונד פון די פּאָליטישע אַרעסטירטע אין דער ביאַליסטאָקער תפיסה, וועגען אַ הונגער-שטרייק, וועלכער האָט אַרומגענומען כמעט אַלע דאָרטיגע אַרעסטאַנטען און וועלכער האָט שוין פערשלונגען אַ פּאָר מענשליכע קרבנות. עס האָט זיך אונז אויסגעוויזען, מיר וועלען כאַפּען ביי דער הענד... די גורמים פון די מיסבראויכען און קענען טאַקי אויפ'ן אָרט פעסטשטעלען דעם קהאָל פון לייד אין פיין...

עס האָט זיך אונז בלויז אַזוי אויסגעלאַכט די צייט האָט אונז אָבער אויסגעלצרענט דערקענען אונזער הילפלאָזיגקייט אַקעגען די אַמליכע בעריכטען, אין וועלכע די שולדיגע תפיסה-פערוואַלטונג האָט זיך פערשטאַנען ריינצוואַשען מיט פוסטע תירוצים פאַר איהר אויבערמאַכט, פאַר יעגער מאַכט, וואָס האָט תמיד געמאַכט דעם פעהלער פון פערשטאָפּען זיך די אויערען פאַר קלאַגען און תרומות פון די אַרעסטאַנטען און האָט כמעט בלינד געגלויבט אין די אָפיציעלע ראַפּאָרטען, וועלכע האָבען געהאַט איין צוועק: צו פערמושען די אמת'ע סבות, צו בעהאַלטען די אייגענע שולד...

* * *

דער הונגער-שטרייק איז אַ אַלטער קאַמף-מיטעל פון פּאָליטישע אַרעסטאַנטען. וואָס פאַר אַנ'אַנדער ברירה דען בלייבט זיי אין דער תפיסה, אָבגעריסען פון גאָר דער וועלט, אָבהענגיג איינציג און אַליין פון דעם וועכטער, מיר וועלכען זיי קענען זיך בעקלאָגען? און האָבען זיי קלאַגעס, דאַן זענען דאָס קלאַגעס געגען דעם דאָזיגען וועכטער, וועלכער דאַרף ווערען דער אויספּיימשער פון זייערע קלאַגעס געגען זיך גופא.

אַ שווערער אויספּייטשער...

דערפאַר הונגערן זיי. דעריבער מוז דער וועכטער מעלדען. עס הויבט זיך אָן אַ אויספאָרשונג. דאַמאָלס קאָן דער אַרעסטאַנט איבערגעבען זיינע קלאַגעס איבערן וועכטער דעם העכערען בעאַמטען, ווען דער וועכטער איז אונטערגעאָרדנעט.

דער מענש קאָן אויסהאַלטען מעהר, ווי עס דאַכט זיך איהם. ווער עס עסט רוהיג אָב אין דער היים זיינע פינף מאָהלצייטען אַ טאָג און פלאָגט זיך העכסטענס איינמאָל אָב אין יאָהר, יום-כפור מיט אַ תענית, קאָן נישט משיג זיין. ווי אַזוי עס האָט געקאָנט געמאָהלט זיין, אַז לאַנגע, לאַנגע טעג אָפטמאָל אפילו גאַנצע וואָכען זאָל מען קענען אויסהאַלטען אָהן עסען. וואָס אַ מענש קאָן זיך נישט פאָרשטעלען זייענדיג אויף דער פריי, דאָס האַלט אויס דער עקשנות פון דער תפיסה...

* * *

אויף מיינע אויגען האָב איך געזעהען אַזאַ הונגער-שטרייקענדיגען. איך דערמאָהן זיך נישט זיין נאָמען. אַ ליטוואַק איז ער געווען, געזעסען איז ער אין דער בעריהמטער שוויענטאָקשיסקער תפיסה. איינער אַליין אין אַ גרויסער שטוב, אויסגעשטרעקט אויף אַ שטרויזאַק. בלייך, אָבגעוואַכט, מאַט און מיד, מיט אַ שרעקליכען פיבער-גלאַנץ אין זיינע אויגען. הונגערט קוים-דעם זעקסטען טאָג. נעהמט נישט איין קיין טראָפּען וואַסער, פערזוכט נישט קיין ברעקעל ברויט. טאָג-טעגליך ברענגט אַריין דער וועכטער די מאָרגעשריבענע פּאָרציע, נעהמט אַרויס פון דער צעלע דעם אומבעריהרטען געכטיגען שפּייז און שטעלט אַוועק אונטער דער נאָז פון דעם פערשמאַכטען, אויסגעהונגערטען מענש דאָס פרישע עסען, טאָמער וועט איהם דער הייסער אַפּעטיט בייקומען אין אַ שוואַכען מאָמענט. אַזוי זאָגט די פאָרשריפט.

שטעלט זיך פאַר דעם מיין, דעם איננערליכען קאַמף. זעקס טאָג האָט ער שוין דורכגעהאַלטען צוליב וואָס? ער פערלאַנגט מען זאָל איהם אַריינזעצען אין אַ בשותפות'דיגער צעלע נאָך מיט אַנדערע חברים. אַזוי — רעכענט ער — וועט איהם לייכטער זיין דאָס זיצען. אין כדי דאָס אויסצוקעמפען פאַלט ער לעת-עתה פון די כחות.

איך האָב איהם געפּרובט איבעררעדען, צוגעזאָגט צו פערשטענדיגען זיך, אַז זיין וואונש זאָל דערפילט ווערען. אויף אַ ווייל — האָב איך געמיינט — אַז ער געהט איין. ער האָט מיך אָנגעקוקט מיט צוטרוי. די חברים פון דער קאָמיסיע זענען אַרויסגעגאַנגען, איך בין געבליבען מיט איהם אַליין. אַ פּנים האָט ער אַרויסגעשפּירט פון מיינע ווערטער אַ נישט-אַמטליכען טאָן. אַ מענש האָט צו איהם גערעדט ווי צו אַ מענש. אָבער מגיה וביה איז אַ שוידער אַדורכגעלאָפען איבער זיין קערפּער. מיט די לעצטע כחות האָט ער זיך צוזאַמענגענאָמען פון דעם נידריגען שטרויזאַק און מיט אַ ווילדען כעס זיך געוואָלט ווארפען אויף מיר:

— זאָגט איהר דעם אמת, אָדער ווילט איהר מיך פעררעטען?

מיינע טענות און אַרגומענטען האָבען איהם שוין נישט מעהר געקאָנט איבערצייגען. פיבער האָט צעפרעסען זיין אָרגאַניזם, מידקייט האָט פער'חשך'ט זיין בעוואוסטזיין, צאָרן האָט בעהערשט זייך נשמה, מיט דער לעצטער אָנשטרענגונג פון זיינע כחות האָט ער זיך אַ וואָרף געטאָן אויפ'ן שטרויזאַק און דורך קריצענדיגע ציינער האָט ער אויסגעשריגען:

„איך וויל נישט! איך וויל נישט! איך גלויב קיינעם נישט!"

* *

מיט אַ צופרידענעם שמייכעל האָט מיך דערוואַרט פאַר דער טיר דער תפיסה-קאָמענדאַנט.

— נו, זעהט איהר, קאָן מען מיט זיי דערגעהען צו אַ טאָלק? גוט האָט איהר אייך אַליין איבערצייגט; — און איך בין איבערצייגט, אַז דער אומצוטרוי, האָט די בעהאַנדלונג אין דער תפיסה רופט אַרויס ביי די אַרעסטאַנטען, פערגיפט די געגענזייטיגע שטאַטסקטערע...

מיט מיין מענשליכען געשפּרעך האָב איך נישט געקאָנט דעם גאַנצען גיפט פערניכטען. אָבער איך געדענק די ווערטער פון יענעם ליטוואַק בשעת אונזער שמועס:

— „מיר טוט וועה, וואָס איך מוז אַרויסטרעטען אַקעגען די וועכטער. זיי זענען דאָך אויך נישט מעהר ווי פּראָלעטאַריער און דערפאַר מיינע ברידער נאָר פּאָרהאָפ'ישע רעדען זיי צו מיר, ווי צו אַ חונג?"

איך דערמאָהן זיך צוגלייך אָן די ווערטער פון דעם תפיסה-קאָמענדאַנט אין ווילנא, אויף וועלכען די אַרעסטאַנטען האָבען זיך נישט בעקלאָגט און ווען איך האָב איהם געפרעגט, ווי אַזוי קומט איהר אויס מיט אייערע טויזענד און עטליכע הונדערט אַרעסטאַנטען אַזוי גוט, האָט ער געענטפערט:

— „פאַר דער געזעלשאַפט זענען מיינע אַרעסטאַנטען אויסגעשטויסענע פער ברעכער. אָבער פאַר מיר זענען זיי מענשען, איינער גלייך צום צווייטען. אַ מענשליכע געזעלשאַפט אין קרימינאַל. איך רעד צו זיי מענשליך און אַזוי קום איך מיט זיי דורך.

* * *

אין ביאַליסטאָק האָט מען הפנים נישט געטראָפען דעם טאָן פון מענשליכען רעדען, אויב די אַרעסטאַנטען האָבען געוואָלט צווינגען צום רעדען מיט זיי דורך אַ הונגער-שטרייק. ווען מיר זענען אַהין געקומען איז דער שטרייק געווען פערענדיגט. נישט מיט גוטען — מיט בייזען. די תפיסה-פערוואַלטונג האָט דורכגעפיהרט אַ צוואַנגווייזע דערנעהרונג. מיט שלויכען דורכן האַלז צוגעפיהרט עסען, די אַרעסטאַנטען זענען „זאַט", אָבער אַ סך פון זיין פערחאונדעט.

אַ גאַנז האָט אויך נישט ליב, ווען מען שטאָפּט, כאָטש זי שמעקט אונז בעסער, ווען זי איז פעט.

דער, ד"ר א. אינזלער.

שטעהט דאס רוסישע יודענטום פאר אסימילאציע?

איינדריקען פון א דייטשען זשורנאליסט.

אין דער אָנגעזעהענער „פראַנקפורטער צייטונג" דרוקען זיך איצט אַ סעריע אַרטיקלען וועגען רוסלאַנד, דער שרייבער, יוזעף ראָט, וועלכער צייכענט זיך אויס מיט זיין זאַבליבקייט, בעהאַנדעלט און ווען לעצטען אַרטיקעל דאָס לעבען פון די יודען אין רוסלאַנד.

„רוסלאַנד, — שרייבט די „פראַנקפורטער צייטונג", — איז איצט דאָס איינציגע לאַנד אין אייראָפּאַ, וואו דער אַנטיסעמיטיזם ווערט אויסגעלאַכט, אָבער ער האָט נישט אויפגעהערט צו עקזיסטירען. די יודען זענען פולקאָם-פּוליטיש בירגער, — הגם זייער פרייהייט בעדייט פּלל נישט די פערענטפערונג פון דער יודישער פראַגע. אַלס פרט, איז מען פריי פון האַס און רדיפות. אַלס פאָלק האָט מען אַלע רעכט פון אַ „נאַציאָנאַלע מינדערהייט". אין דער יודישער געשיכטע איז נישט בעקאַנט נאָך אַזאַ פאַל, ווען די יודען זענען אַזוי פּלוצלינג און אַזוי פולקאָם בעפרייט געוואָרען.

פון די 2,750,000 יודען אין רוסלאַנד זענען 300 טויזענד אָרגאַניזירטע אַרבייטער און אַנגעשטעלטע 130 טויזענד פויערים; 700 טויזענד זענען האַנדווערקער און פרייע פּראָפעסיעס. די איבעריגע בעשטעהען פון „אומפּראָדוקטיווע עלעמענטען", „דעקלאַסירטע", געוועזענע קאַפּיטאַליסטען, הענדלערס, פערמיטלערס.

די יודישע קאָלאָניזאַציע ווערט געשפּיצט דורך אַמעריקע. פריהער יודישע קאָלאָניעס אין אוקראַינע, אָדעס, כערסאָן און קרים. זינד דער רעוואָלוציע האָט מען צוגעצויגען צו ערד-אַרבייט 6000 יודישע פאַמיליעס. די יודישע פויערים האָבען בעקומען צוגעטיילט בסך הכל 102 טויזענד דעסיאַטין ערד. גלייכצייטיג ווערען די יודען איגדוסטריאַליזירט: דאָס הייסט: מען פּרובט די אומפּראָדוקטיווע עלעמענטען אַריינצוגעהמען אַלס אַרבייטער אין די פאַבריקען. די יוגענד ווערט צו דעם צוועק ספּעציעל אויסגעבילדעט אין אַנ'ערך 30 יודישע פּראָפעסיאָנעלע שולען.

אין די ערטער מיט אַ גרויסער יודישער בעפעלקערונג זענען פריהער שולען מיט יודישער אונטערריכטס-שפּראַך. בלויז אין אוקראַינע לערנען אין אַזעלכע שולען 350 טויזענד שילער. אין ווייס רוסלאַנד אַנ'ערך 95 טויזענד. אין אוקראַינע זענען פריהער 32 יודישע געריכטען, יודישע פּאָליציי-פערבאַנדען. עס עקזיסטירען 3 צייטונגען אויף יודיש, דריי וואָכענשריפטען, 5 חודש-זשורנאַלען, איינציגע יודישע מלוכה-טעאַטערען. אין די אוניווערזיטעטען זענען פריהער אַ סך יודען.

די דאָזיגע פאַקטען רעדען פאַר זיך. מען וויל ענדערען די אומנאָרמאַלע סאָציאַלע סטרוקטור פון דער יודישער מאַסע. מען וויל די קליין-בירגערליכע עלעמענטען פּראָלעטאַריזירען. סוף-כל-סוף וועלען די יודען מוזען בעקומען אַנ'אָפּגעשלאָסענע טעריטאָריע.

עס פערשטעהט זיך, אַז אַזאַ דרייסטע פּראָבע קאָן נישט געלונגען אין משך פון איניגע יאָהר. די יודען זענען פּונקט אַזוי עלענד, ווי פריהער. דער עלענד איז נאָר געמילדערט, ווייל מען פיהלט זיך פריי. יודען וואַנדערען אָפּ אין די נייע ישובים, אָבער די אַלטע געטאָס זענען נאָך אַלץ איבערפולט.

איך גלויב, אַז דער יודישער פּראָלעטאַריער לעבט ערגער, ווי יעדער אַנדערער. איך האָב געזעהן טרויעריגע איבערלעבענישען, וואַנדערענדיג אין „מאָלדוואַנקע" אין אָדעס. דאָ שוועבט אַרום אַ שווערער נעבעל, ווי אַ גורל:

די נאַכט איז אַנ'אומגליק, און די לבנה בליקט אַראָפּ מיט שפּאָט. די גאַסען זענען אויסגעפּלאַסטערט מיט בעטלערס.

די גאַס איז זייער הייס. יעדעס הויז האָט פינף זעקס געוועלבער, און דאָס געוועלב איז צוגלייך אַ וואוינונג. דאָס פענסטער איז צוגלייך אַ טיר. דאָרט זעהט מען אַ וואָרשטאַט און הינטער דעם וואָרשטאַט — אַ בעט, און איבערן בעט העגגען די קינדער אין קיישלעך, — און דאָס אומגליק וויגט זיך אַהין און אַהער.

גרויסע ברייטפּלייציגע מענער קומען אַהיים. דאָס זענען די יודישע לאַסטטרעגער פון פּאָרט, זיי זעהען אויס צווישען די קליינע, שוואַכע היסטערישע יודען, ווי פרעמדע פערווילדערטע.

אַלע בעל-מלאכות אַרבייטען ביז שפּעט ביינאַכט. פון אַלע פענסטער ווייגט אַרויס אַ טריב געל ליכט. דאָס פערשפּרייט נישט קיין ליכטיגקייט, נאָר אַ מין חשכות, וואָס איז עטוואָס העל.

דאָס איז נישט קיין פייער. דאָס ליכט זעהט אויס ווי געפייניגטע נשמות ערטילאָות.

איך האָב געזעהן די יודישע פויערים: זיי זעהען נישט מעהר אויס, ווי געטאָ-מענשען. דאָס איז אמת. זיי זענען ערד-אַרבייטער. אָבער פאָרט: עס איז דאָ אַנ'אַנדער חלוק מיט אַנדערע פויערים. דער רוסישער פויער איז קודם כל פויער און דערנאָך אַ רוס; דער יודישער פויער איז צוערשט אַ יוד און דערנאָך אַ פויער.

איך ווייס: מ'וועט מיך פרעגען מיט פערוואונדערונג: פון וואַנען ווייסט איהר עס? איך זעה דאָס. איך זעה, אַז נישט אומזיסט איז מען פיר טויזענד יאָהר געווען נאָר אַ יוד.

מען האָט אַנ'אַלטען גורל און אַלט בלוט פליסט אין די אָדערן. מען איז אַ גייסטיגער מענש. מען געהערט צו אַ פאָלק, וואָס האָט אין די לעצטע צוויי טויזענד יאָהר כמעט נישט געהאַט קיין אַלפאָמעטען צווישען זיך. די יודישע פויערים האָבען געשאַרפטע מוחות, און די אַקערבוי-מכשירים זענען פאַר זיי צו איינפאַך, מיט פּרימיטיווע מכשירים דאַרף זיך פערנעהמען אַ פּרימיטיווער קאָפּ. פאַר'ן יוד איז אַפילו אַ טראַקטאָר צו איינפאַך. די יודישע קאָלאָניעס קענען זיין גוט, ציכטיג און אַפילו ברענגען הכנסה, אָבער דאָס זענען „קאָלאָניעס". זיי ווערען נישט קיין דערפער.

מען וועט זאָגען: די אַל, דער הויבעל, דער האַמער פון יודישען האַנדווערקער איז נישט קאָמפּליצירטער פון אַקער-אייזען. אָבער דערפאַר איז די אַרבייט אַ שעפעריש. דעם שעפּפערישען פּראָצעס ביי תבואה, — דאָס בעזאָרגט שוין די נאַטור. אַ שטיוועל דאַגעגען ווערט געשאַפען דורך מענשליכע הענד.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4

נײַער פאָלקסבלאַט
22. נאָוועמבער 1926

דאָס לאָדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
22. נאָוועמבער 1926

22
מאָנטאָג
טז
כסלו תרפ״ז

נאָוועמבער
זון-אויפגאַנג 6.13
זון-אונטערגאַנג 4,27
לענג פון טאָג, 11

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען.

היינט, מאָנטאָג, דעם 22-טען נאָוועמבער קומען פאָר די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פון די קאַטעגאָריעס C1 ,C ,A פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען אין 1925

די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען וועלען פאָרקומען לויט'ן פאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1890.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות .Z ,W ,U ,T ,S ,R ,P ,O

יאָהרגאַנג 1893

(לעשנאָ 9) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Wt–Wi

מאָרגען דינסטאָג, – Z

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Szy–Szo

מאָרגען דינסטאָג, – T, U.

יאָהרגאַנג 1895.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות .L ,K

מאָרגען דינסטאָג, – P. ,O ,N ,M.

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאַדאָווע 40) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן די אותיות Szy–Sze

מאָרגען דינסטאָג, – T, U.

יאָהרגאַנג 1897.

(קאָנסטאַנטינער 81) די וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן:

מאָרגען דינסטאָג – E. ,D ,C ,B ,A

צו די פערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פונקט 9 אַ זייגער אינדערפריה מיטנעמענדיג מיט זיך דאָס מיליטער-ביכעל מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

רשימות פון די יאָהרגענג: 1906, 1905 און 1904.

אַלע מענער, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1906 און אויך 1905 און 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין די פּאָבאָר-רשימות, אָדער זענען נאָך נישט געשטאַנען פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע דאַרפען זיך פערזענליך מעלדען צו די רשימות אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליציייאישען ביוראָ אויף טראַוגוטאַ 10 אין די שעה'ן פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאָכמ. שבת – פון 8 ביז האַלב 2.

יאָהרגאַנג 1906.

היינט ד. 22. די, וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות Gi ביז Go.

מאָרגען דינסטאָג-G ביז'ן סוף, Ha ביז He

17 טויטע.

נעכטען האָט די יודישע קהלה געהאַט צו פערצייכענען אַ מערקווירדיגע ערשיינונג. ס'זענען פאָרגעקומען 17 טויט-פאַלען. דערביי זענען אין סך-הכל פאַלען די געשטאָרבענע געווען אַזוי אָרים, אַז די פאַמיליעס האָבען נישט געקענט דעקען די קבורות-קאָסטען און זענען אפילו בעפרייט געוואָרען פון די מאַגיסטראַט אָפּצאָהלען פאַר די טויט-שיינען א. אַ. וו.

קרעדיט פאַר יודישע סוחרים

נעכטיגע קאָנפערענץ אין סוחרים-פעראיין.

נעכטען איז אין סוחרים-פעראיין (פּעטריקאָווער 10) אונטערן פאָרזיץ פון פּרעזעס שיק פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די לאָדזער מאַנופאַקטור-סוחרים. צו דער פערזאַמלונג זענען געקומען די אָנגעזעהנסטע לאָדזער מאַנופאַקטוריסטען ווייצע-פּרעזעס פרעהליך האָט אַ לענגערען רעפעראַט, אין וועלכען ער צייכענט אָן די איצטיגע לאַגע. אַלע בעמיהונגען פון די סוחרים, אַז מ'זאָל זיי בעפרייען פון אומזאַץ-שטייער האָבען זיך אויסגעלאָזט מיט גאָרנישט. די רעגירונג האָט נעהאָט פונ'ם שטייער הכנסה 87 מיליאָן זלאָטעס און פון אַזעלכע הכנסות קען מען זיך לייכט נישט אָפּזאָגען. די סוחרים מוזען זיך פון דעם אָפּגעבען אַ חשבון און נישט פערקויפען קיין סחורות אָהן פערדינסט. אין דער איצטיגער סיטואַציע איז נויטיג זאָגט דער רעפערענט זיך שטאַרקער צו אָרגאַניזירען און אָנצונעמען אַ רייה מיטלען. צאַ. אַנד. לעגט ער פאָר פערלאַנגען פון די אינדוסטריעלער, אַז זיי זאָלען פערגיטיגען די סוחרים פאַר צוויי-דריטעל פון די סחורות, וואָס זענען ביי זיי געבליבען אויפ'ן לאַגער און זענען געפאַלען אין פרייז. בעת די ווייטערדיגע קניות זאָל מצד די אינדוסטריעלער געגעבען ווערען אַ חודש'דיגע גאַראַנטיע פאַר די פרייזען א. אַז. וו.;

פאָדערן אָנצונעהמען אין דעקונג וועקסלען אויך פון די שטאָט וואו ס'איז נישטאָ קיין פיליע פון באַנק פּאָלסקי.

דער רעדנער שטעלט זיך אָב אויף דער קאָנקורענץ פון די האַלעס-סוחרים וועלכע פערקויפען סחורות אונטערן פרייז און גראָבען אונטער די סוחרים-עקזיסטענץ.

ער לעגט דעריבער פאָר צו שאַפען אַ קאָנטראָל-קאָמיסיע פון 5 פערזאָן, וועלכע זאָל בעקעמפען די נישט ערליכע קאָנקורענץ. דער רעפערענט געהט דאַן איבער צו דער פראַגע פון פּאַטענטען, צומזאַץ-שטייער א.אַ.וו. ער לעגט אויך פאָר צו פאָדערן פון די אינדוסטריעלער צוריקצאָהלען 1 מיט אַ פערטעל פּראָצ. אומזאַץ-שטייער. די שאַצונגס-קאָמיסיעס האָבען פעסטגעשטעלט אין לאָדז איינקונפט-שטייער אויף 27 מיליאָן זל. דערביי איז אינטערעסאַנט, אַז כמעט קיינער פון די, וואָס האָבען געפיהרט ביכער דאַרפען נישט צאָהלען דעם שטייער, ווייל זייערע געשעפטען האָבען נישט אַרויסגעוויזען קיין ריוח. דער פינאַנץ-מיניסטער האָט פעראָרדענט, אַז די הורט-געשעפטען, וואָס פיהרען ביכער וועלען פון 1 יאַנואַר אָן צאָהלען 1 פּראָצ. אומזאַץ שטייער. אַזוי אַרום ווערט דורכאויס נויטיג צו פיהרען ביכער. אַזוי ווי אָבער די מעהרהייט פון די מיטעלע סוחרים קען נישט אויסהאַלטען די הוצאות פון אַ בוכהאַלטער האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען צו שאַפען אַן אינסטיטוט פון געשוואוירענע בוכהאַלטערן, וואָס זאָלען זיין בעשעפטיגט אין עטליכע געשעפטען צו עטליכע שעה.

צום סוף טיילט מיט דער רעפערענט, אַז די באַנק גאָספּאָדאַרסטוואָ קראַיאָוועגאָ האָט בעשלאָסען צו ערטיילען קרעדיט פאַר די בעסער סיטואירטע סוחרים, וואָס האָבען הייוער א. אַז. וו. די פערוואַלטונג שטעלט איצט צוזאַמען אַ ליסטע פון די רעעלערע און קרעדיט-פעהיגע סוחרים, וועלכע וועט איבערגעגעבען ווערען דער באַנק. ער גיט אויך איבער וועגען דעם אָבמאַך, וואָס דער פעראיין האָט געשלאָסען מיט דער עלעקטראָווניע מכח הנחות פאַר די מיטגלידער און וועגען די אויסלענדישע פילמאַליגע פעסער, וואָס וועלען אַרויסגעגעבען ווערען פאַר סוחרים.

נאָכ'ן רעפעראַט האָט זיך ענטוויקעלט זעהר אַ לעבהאַפטען וכּוח, אין וועלכען ס'האָבען זיך בעטייליגט זעהר פיל אָנוועזענדע. צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע אין זין פון די אַרויסגעשטעלטע פּאָסטולאַטען.

און קיין געלד איז אַלץ נישטאָ...

נעכטיגע זיצונג פון קהלה.

(–) די זיצונג עפענט דאָזאָר ה' בערגער. נאָכ'ן אָדורכלייענען דעם פּראָטאָקאָל ווערט פאָרגעלעזען אַן איינלאַדונג פון אַ גרופּע יתומים טוער צו אַ קאָנפערענץ, וואָס ווערט דורך זיי צוזאַמענגערופען. לויט'ן פאָרשלאַג פון דאָזאָר האַפּמאַן ווערט צו דער קאָנפערענץ דעלעגירט דאָזאָר קאַרא.

דאָזאָר פּליוואַצקי גיט-אָפּ אַ בעריכט פון דער קאָמיסיע פאַר

סאָציאַלער-הילף.

ער בעריכטעט, אַז די קאָמיסיע האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאַג פון דאָזאָר האַפּמאַן צו בעשטימען, צו די 50 פונט, וואָס זענען אָנגעקומען פון לאָנדאָנער-הילף-קאָמיטעט, נאָך 1000 זל. און צוזאַמען עס צו פערטיילען.

דאָזאָר בערגער טרעט אַרויס געגען דעם בעשלוס אַנווייזענדיג, אַז ס'איז נישטאָ קיין געלד, אַז דער בודזשעט איז שוין בעשטעטיגט און מ'דאַרף איצט אויסצאָהלען די חובות פאַר שכירות א. אַנד. די דאָזיגע רעדע טרעפט אַ שאַרפען ווידערשטאַנד מצד אַ רייה דאָזאָרעס.

דאָזאָר האַפּמאַן ווייזט אָן, אַז די קהלה טאָר זיך נישט אָפּזאָגען פון געבען הילף דער אָרימער בעפעלקערונג.

זייט צעהנדליגער יאָהרען איז געווען אַ טראַדיציע אַרויסצוגעבען איינמאָליגע קליינע אונטערשטיצונגען פאַר גוט-בעדערפטיגע. איצט האָט מען אויך דאָס אָפּגעשאַפט, מ'פערטיילט אַפילו נישט די 200 זל. וועכענטליך און די קהלה בעגנוגענט זיך מיט דעם, וואָס זי פערטיילט די אָנגעקומענע שטיצע פון אויסלאַנד.

נאָך אַ וכּוח ווערט אָנגענומען דער פאָרשלאַג פון דאָזאָר רוט צו אַסיגנירען אויף שטיצע 1,500 זל. און פערטיילען עס צוזאַמען מיט די 50 פונט.

מ'טרעט צו צו דער פראַגע וועגען

בודזשעט

אויף 1927.

דאָזאָר אַדוו. ווייצמאַן ווייזט אָן, אַז מ'מוז שוין אָנהויבען אויסאַרבייטען דעם בודזשעט אויף 1927, און לעגט פאָר צו וועהלען אַ נייע בודזשעט-קאָמיסיע, וועלכע זאָל זיך מיט דעם ענין בעשעפטיגען.

דאָזאָר דעפּ. מינצבערג איז געגען דעם. ער ווייזט אָן, אַז מ'קאָן נאָך נישט צוטרעטען אויסצואַרבייטען דעם בודזשעט. די עטאַט-קאָמיסיע אַרבייט שוואַך און לאַנגזאַם.

נאָך אַ קורצען וכּוח ווערט דער פאָרשלאַג פון אַדוו. ווייצמאַן אָפּגעוואָרפען.

דאָזאָר וואָידיסלאַווסקי גיט אָפּ אַ בעריכט וועגען איבערנעהמען דאָס משוגעים-הויז אויף וועסאָלאַ 12, און נאָך אַ קורצען וכּוח איבער דעם בעריכט ווערט די זיצונג געשלאָסען.

די זאָרג פאַר אונזערע יתומים

רעדעהייל – איז פאָרגעקומען אַ דיסקוסיע-פערזאַמלונג מיט'ן אָנטהייל פון דעפּוטאַטען, סענאַטאָרען, ראַטמענער, דאָזאָרעס און כלל-טוער.

נעכטען איז אין לאָקאַל פון „טאָז" (אַנדזשעיאַ 1) פאָרגעקומען אַ דיסקוסיאָנס-פערזאַמלונג וועגען דער פראַגע פון פעראייניגען אַלע יודישע יתומים-הייזער אין לאָדז. צו דער פערזאַמלונג, וועלכע איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך אַ גרופּע כלל-טוער מיט די ה״ה ליטווין, ד״ר גוטענטאַג און ב. עטינגאָן בראש, איז געקומען אַ גרויסע צאָהל איינגעלאַדענע, צווישען זיי יודישע דעפּוטאַטען, סענאַטאָרען, ראַטמענער, דאָזאָרעס און דעלעגאַטען פון אַלע יודישע יתומים-הייזער. עס איז אויך געקומען אַ דעלעגאַט פון דער וואַרשאָווער צענטראַלע-געזעלשאַפט פאַר יתומים- און קינדער ערציהונג ה' פּראָפ. טאַובער.

די פערזאַמלונג עפענט ה' ד״ר גוטענטאַג און אַלס פאָרזיצענדער ווערט געוועהלט ד״ר שוויג. אין פּרעזידיום נעמען זיך די ה״ה: ד״ר זאַקס סענ. מענדעלזאָן, ד״ר גוטענטאַג, ליטווין, ניידאַ, אַדוו. באָרונסקי, רעד. אוגער און אַנדערע.

נאָכדעם, ווי אַדוו. באָרונסקי לייענט אַ רעפעראַט וועגען דעם אופן פון דער פעראייניגונג נעהמט אַ וואָרט סענ. ברוידע, וועלכער האַלט, אַז אין דער ערשטער רייהע דאַרף דיסקוטירט ווערען די פראַגע וועגען ערציהונגס-ווענזען אין דעם צוקונפטיגען פעראייניגטען יתומים-הויז, וועלכעס מוז זיין אַ שטרענג יודיש-נאַציאָנאַלע.

ה' רומקאָווסקי ערקלערט, אַז די דעלעגאַטען פון „העלענובעק", זגערזשער 40 און „פּאַמאָץ" זענען געקומען נאָר צוליב אינפאָרמאַציע-צוועקען.

די רעדע פון סענ. ד״ר ברוידע רופט אַרויס אַ גרויסע דיסקוסיע. ד״ר זאַקס האַלט, אַז מ'דאַרף די קינדער ערציהען אַלס גוטע פּאָליאַקען, מ'דאַרף נישט אַריינפיהרען קיין נאַציאָנאַליזם.

ה' לעווענשטיין זאָגט, אַז די קינדער דאַרפען בעקומען אַ יודיש-רעליגיעזע ערציהונג און נישט קיין נאַציאָנאַלע.

די מעהרהייט פון די רעדנער ווי: ד״ר שוויג, ליטווין, ד״ר ברוידע, ב. וואַקס א.אַ. האַלטען, אַז מ'דאַרף אויסוועהלען אַ קאָמיטעט פון פאָרשטעהער פון די יתומים הייזער מיט די געזעלשאַפטליכע טוער. דער קאָמיטעט זאָל שאַפען אַ געמיינזאַמע פּלאַטפאָרם פון כאַראַקטער און ערציהונגס-אופן אין דעם פעראייניגטען יתומים-הויז.

נאָך אַ דריטע מיינונג, וועלכע ס'פערטרעטען: אינזש. לעבענהאַפט, דיר. שווייצער א. אַ. האַלט, אַז ס'דאַרפען זיך פעראייניגען 4 יתומים-הייזער ווי: פּולנאָצנאַ 38, „פּשיטוליסקאַ", „ניעדאַלאַ" און זאַכאָדניאַ 20, וואָס האָבען די זעלבע מיינונג וועגען ערציהונגס-ווענזען און פון דער צווייטער זייט „העלענובעק" „פּאַמאָץ" און זגערזשער 40.

ה' רומקאָווסקי, ה' אוריטאַן און ה' רייבענבאַך האַלטען, אַז ס'איז נאָך נישט געקומען די צייט פון פעראייניגונג, ווייל די נאַציאָנאַלע יתומים-הייזער קאָנען זיך בשום אופן נישט פעראייניגען מיט די אַסימילאַטאָרישע.

פּראָפ. טאַובער ווייזט אָן אויף דער נויטיגקייט און נוצליכקייט פון אַ פעראייניגונג, אָבער מ'דאַרף נישט אָנעהמען קיין מאַקסימום-פּראָגראַם, נאָר אַ מינימום.

צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שאַפען אַ קאָמיטעט, וועלכער זאָל אויסאַרבייטען אַ פּעדאַגאָגישען פּראָגראַם. די זיצונג האָט געהאַט פיל שטורמישע מאָמענטען.

שטייערן.

דאָס איז חידושים פאַר הויז-בעזיצער.

(ד) נעכטען האָט דער מאַגיסטראַט בעקומען אַ מיטטיילונג פון אינערן-מיניסטעריום, אַז נאָך אַ פערשטענדיגונג מיט'ן פינאַנץ-מיניסטעריום, איז בעשלאָסען געוואָרען פעסטצושטעלען דעם קאָמונאַלען צושלאַג צום מלוכה-שטייער פון הייזער אויף 25 ביז 50 פּראָצ.

50 פּראָצ. וועלען מעגען נעהמען יענע שטעדט, וועלכע פיהרען אָדורך גרויסע אינוועסטיציע-אַרבייטען. אַזוי ווי לאָדז פיהרט אָדורך אַזעלכע אַרבייטען, וועט זי קענען בעקומען נאָך אַ ספּעציעלער ערלויבניש, פעסטשטעלען דעם צושלאַג אויף 50 פּראָצענט.

אויף אַ בייזען ברויט

לאָזט מען דעם אַרבייטסלאָזען נישט פערדינען.

(ל) אויפ'ן גרינעם מאַרק שטעהען שטענדיג טרעגערס, וועלכע וואַרטען אויף אַ פערדינסטעל דורך אַהיימטראָגען אַ פּעקעל פאַר אַ בעל הבית'טע אָדער פאַר אַ סוחר.

צווישען די שטענדיגע טרעגער האָט זיך מיסאַמאָל בעוויזען דער אַרבייטסלאָזער יוזעף מראָשקאָווסקי, וועלכער האָט אַזויערום געוואָלט שפּילען זיין הונגער. דאָס האָבען נישט געקענט פערליידען די טרעגערט, וועלכע האָבען שוין געהאַט די חזקה אויפ'ן גרינעם מאַרק און האָבען פערלאַנגט, אַז מראָשקאָווסקי זאָל פערלאָזען דעם מאַרק, ווען דער לעצטער האָט נישט געוואָלט, זענען די טרעגערס איהם בעפאַלען און איהם שטאַרק צושלאָגען.

מראָשקאָווסקי איז אַוועק אין דער פּאָגאָטאָוויע, וואו מ'האָט איהם ערטיילט הילף. די שלעגערס זענען צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

הויזירער-פעראיין.

אין הויזירער-פעראיין איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג.

די נייע פערוואַלטונג, וועלכע איז אויסגעוועהלט געוואָרען בעשטעהט: פּרעזעס – ד. מאַרעל; וויצע-פּרעזעס – ה. מאַנטשיק; סעקרעטאַר – גרינצווייג און קאַסירער – ראַפאַלאָוויטש.

אין פערוואַלטונג: ליס. זילבערינג, ש. פרידמאַן, מאַנדעלבוים און גערטנער – קאַנדידאַטען: הערצבערג, דייק און י. פרידמאַן.

רעוויז.-קאָמיסיע: זלאַטניצקי, ראָזענבערג און מאַנדעלבוים.

אויפ'ן טראַמוואַי.

היט אײַערע קעשענעס.

(ל.) פרייטאָג פאַרנאַכט האָט אויפ'ן טראַמוואַי נומ. 1 נעבען גייערס מאַרק אַ גנב מיט אַ ראַזיר-מעסער אויסגעשניטען די קעשענע פון אַ געוויסען לייזער קלובסקי אויס סאַמפּאָלנאָ און אַרויסגעצויגען אַ פאָרטפעל מיט 105 זלאָטיס און 218 דאָלאַר. דעם גנב האָט מען נישט געכאַפּט.

די אנגעוועהטיגטע דירות־פּראַגע.

נעכטיגער לאָקאַטאָרען־מיטינג.

(ב) נעכטען איז אין „פילהאַרמאָניע" זאַל פאָרגעקומען אַ לאָקאַטאָרען מיטינג, וועלכער איז צוזאַמענגערופען געוואָרען דורכ'ן פעראיין „לאָקאַטאָר", כדי אָנצונעמען אַ שטעלונג צום פּראָיעקטירטען ווייטערדיגען ה כערען דאָס דירה־געלד פאַר קלענערע וואוינונגען, אָנהויבענדיג פון יאַנואַר 1927.

דער פּרעזעס פון פעראיין ד"ר מיעזשינסקי, האָט זיך הויפּטזעכליך אָפּגעשטעלט אויף דער נייער דירה־גזרה, אָנווייזענדיג, אַז די הויז־בעזיצער שטיצען זיך לעצטענס כלומרשט דערויף, אַז די פעדינסטען פון די אַרבייטער און אַרבייטענדע אינטעליגענץ זענען לעצטענס פערגרעסערט געוואָרען דורך דעם וואָס די אינדוסטריע האָט זיך געריהרט.

די סטאַטיסטיק ווייזט אָבער לעצטענס אַרויס אַ ווייטערדיגען וואוקס פון אַרבייטסלאָזע, און דער לעצטער צייט האָט מען אין די גרעסערע פאַבריקען דורכגעפיהרט גרויסע רעדוקציעס.

גלייכצייטיג ווייזט אָן דער רעדנער זענען די אַרטיקלען פון ערשטען געברויך בעוואָלדיג געשטיגען, אַזוי אַז ביז דעם איצטיגען הודש מאַכט דער יקרות אויס 60 פּראָצ. און די הענדלער פון מילך־אַרטיקלען האָבען בעשלאָסען די נאָהענטסטע טעג צו הערכערען אויף 100 פּראָצ.

נעמענדיג דאָס אַלס אין אַכט, איז איצט נישט קיין רייד, פון הערכערען דאָס דירה געלד, נישט בלויז אויף די איינצימערדיגע וואוינונגען, נאָר אויך די גרעסערע וואוינונגען, אויסער לוקסוס־וואוינונגען. ווייל אין די גרעסערע וואוינונגען וואוינען מייסטענס אַרביי־טענדע אינטעליגענץ, וועלכע האָבען גרעסערע וואוינונגען און פיל מענשען עסען אין די וואוינונגען זייערע אַר־בייטס־שטעלען אָדער האָבען גרעסערע פאַמיליען.

דאַן איז מיט אַ שעה'דיגע רעדע אַרויסגעטרעטען דער וויצע־פּרעזעס פון פעראיין ה' קאָנאַרסקי. וועלכער ווייזט אָן, אַז די שטערבליכקייט און שווינד־זוכט איז אין לאָדז אַן'אומגעהויערע און לויט דער סטאַטיסטיק שטאַרבען אין די איינצימערדיגע וואוינונגען 87 פּראָצענט און אין די ב־עסערע וואוינונגען 14 פּראָצ. לויט וועלכען מען קאָן פעסט־שטעלען ווי ווייט נויטיג ס'איז דער אויסבוי אין לאָדז, וואו מען דאַרף 150,000 וואוינונגען און צו דעם מוזען געבויט ווערען אַן'ערך 6 טויזענד הייזער. מיט דעם גאַנצען ענין וועגען אויסבוי האָט זיך געדאַרפט פערנעהמען דער מאַגיסטראַט, וועלכער נעהמט אַ וואוי־נונגס שטייער פון 4 פּראָצענט, און פון דעם פאָנד האָט געדאַרפט געבויט ווע־רען הייזער. דער מאַגיסטראַט אָבער געהמט דאָס געלד פאַר אַנדערע צוועקען, פון וועלכע די אַרבייטער־מאַסען אין לאָדז האָבען נישט קיין שום נוצען.

צום סוף ווייזט דער רעדנער אָן, אַז דער מאַגיסטראַט האָט בעשלאָסען פון לאָקאַל־שטייער צו בויען די קאַנאַלי־זאַציע, וואָס איז נישט ריכטיג, דען ווען מען האָט אַזוי לאַנג געוואַרט האָט מען נאָך געקאָנט 5 יאָהר וואַרטען און אין משך פון דער צייט פון דעם געלד בויען הייזער.

נאָכדעם ווי ס'האָבען נאָך גערעדט איינינע רעדנער, איז אָנגענומען געוואָ־רען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער ס'ווערט געפאָדערט אָבצושטעלען דאָס הערכערען פון דירה־געלד אויף 3 יאָהר, ווי אויך ווערט געפאָדערט, אַז דער גאַנצער לאָ־קאַל־שטייער זאָל בענוצט ווערען אויף אויסצובויען הייזער, וועלכע זאָלען זיין צוגענגליך פאַר דעם אַרבייטער־קלאַס, און אַז דאָס בויען פון די הייזער זאָל איבערגעגעבען ווערען דער זעלבסט־פער־וואַלטונג אָדער געזעלשאַפטליכע קאָאָ־פּעראַטיווען, און נישט פּריוואַטע בוי־אונטערנעהמונגען, און דערפאַר זאָל פון די פאָנדען בעגעבען ווערען אָהנפּראָ־צענטיגע הלוואות מיט אַ לאַנג־יעהריגען קרעדיט.

אַ מאַן פון צוויי ווייבער,

פון די טראַגישע נאָה מלחמה־מעשיות.

(ל) פרייטאָג האָט זיך אין איינער פון די וואוינונגען אויף זשעראָמסקי 98 געהערט שרעקליכע געשרייען און גע־וויינען. ווען די שכנים זענען אַריין אין דער וואוינונג, פון וואַנען ס'האָבען זיך געהערט די געשרייען האָבען זיי בעזעהען וואו דער לאָקאָטאָר רושעל־סקי שלאָגט אַ „פרעמדע" פרוי און דער־ביי שטעהט זיין אייגענע פרוי און קוקט גלייכגילטיג דערצו ווען מ'האָט דעם שלעגער אַ ביסעל „בערוהיגט" האָט די בעשלאָגענע דערצעהלט פאָלגענדע געשיכטע:

פאַר דער מלחמה האָט זי געוואוינט צוזאַמען מיט איהר מאַן אין זשוּבאַרדז, האָט געהאַט אַ קאָלאָניאַל געוועלב און האָט גוט געלעבט, ווען די מלחמה האָט אויסגעבראָכען און ס'איז פער־עפענטליכט געוואָרען די מאָבילי זאַציע איז אויך איהר מאַן אַריינגעצויגען גע־וואָרען אין מיליטער און אַוועקגעשיקט געוואָרען אין טיף רוסלאַנד, די ערשטע צייטען האָט זי בעקומען בריף פון איהר מאַן אָבער דערנאָך איז יעדער שפור פון איהם פערפאַלען געוואָרען.

נאָך דער מלחמה ווען אַלע זעלנער אין רוסלאַנד האָבען אָנגעהויבען צוריק־צוקומען האָט זיך די פרוי דערוויסט פון איינעם פון די צוריקקומענדע, אַז איהר מאַן איז געשטאָרבען, מילא גע־שטאָרבען – פערפאַלען. דער הונגער האָט וואָס עפּטער אָנגעהויבען איינצו־קוקען אין שטוב פון דער אלמנה מיט איהרע קינדער, דאָס קאָלאָניאַל־געוועלב האָט זי שוין לאַנג געהאַט פערקויפט.

מיט עטליכע וואָכען צוריק איז די פרוי אַמאָל געגאַנגען אויפ'ן גריגעם מאַרק און פלוצלונג איז זי געבליבען שטע־הען אָהן לשון. זי האָט געזעהען אַ לע־בעדיגען איהר מאַן מיט אַ פרויען־צימער אונטער'ן אָרים. די פרוי האָט נישט גע וואָלט מאַכען קיין סקאַנדאַלען אויפ'ן גאַס, איז נאָכגעגאַנגען דעם פּאָר־פאָלק, כדי זיך איבערצייגען וואו דער מאַן וואוינט, אַזוי איז איהם די פרוי נאָכ־געגאַנגען ביז זשעראָמסקי־גאַס 98. ביים סטרוזש פון דעם הויז האָט זי זיך דער־וואוסט, אַז דער הער הייסט רושעלסקי, איז ערשט נישט־לאַנג צוריקגעקומען פון רוסלאַנד און וואוינט דאָ צוזאַמען מיט זיין פרוי.

די פרוי האָט גענומען איהרע קינדער און איז אַוועק צו איהר מאַן און צום פאָטער פון אַ הרע קינדער.

דאָרט האָבען זיך געטראָפען אויג אויף אויג די צוויי ווייבער מיט דעם איינציגען מאַן. רושעלסקי איז מכּכים געווען נוטוויליג צו ערלעדיגען דעם ענין, האָט צוגעזאָגט צו געבען זיין ערשטע פרוי אַ גרויסע סומע געלד, פאַרוואָס די פרוי האָט זיך געזאָלט שריפטליך אָפּזאָגען פון די רעכט צו איהר מאַן.

ווען די פרוי איז פרייטאָג געקומען נאָך דעם געלד, האָט רושעוסקי פון איהר קורם כל אויסגעוואָרט די קוויטונג און קיין כסף נישט געוואָלט דערלאַנ־גען. ווען די פרוי האָט נישט געוואָלט אַרויסגעהען פון די שטוב האָט רושעל־סקי זי אָנגעהויבען צו שלאָגען. די פּאָ־ליציי האָט זיך פערנומען מיט אויפ־קלערען דעם גאַנצען ענין.

פּראָצעס וועגען אַ דאָלאַר־קורס־דיפערענץ.

(–) משה קאָהאַן איז אַרויסגעטרעטען געגען משה פּיאָטרקאָווסקי מיט אַן'אָנ־קלאַגע אויף 215 דאָלאַר מיט 75 סענט אָדער 2175 זל. מיט 20 גר. אין דער אָנקלאַגע ווערט אָנגעוויזען, אַז דער בעשולדיגטער האָט זיך מתחייב געווען צו בעצאָהלען 2 וועקסלען אויף 1426 און 1556 זל. מיט דער עווענטועלער קורס - דיפערענץ. דער אָנקלאָגער האָט צוגעשטעלט דערביי אַ רעיענטאַלע אויפפאָדערונג, אַ בריף פון דער פירמע מאַקס ווישעוויאַנסקי און 8 געלדען־צעדולען. דער פּראָצעס איז פאָרגעקו־מען אין לאָדזער האַנדעלס־געריכט.

אויפ'ן פּראָצעס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין אַ בריף פונ'ם 20. יולי 1925 האָט פּיאָטרקאָווסקי אויף זיך גענומען די אחריות פאַר'ן זלאָטי־קורס $5._{185}$ פאַר 3 וועקסלען, אַז איין וועק־סעל אויף 1,426 זל. איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף ווישעוויאַנסקי'ן מיט דער זעלבער גאַראַנטיע פאַר'ן דאָלאַר־קורס [$5._{185}$] און איז דעם 7. אָקטאָבער 1925 האָט ווישעוויאַנסקי דעם וועק־סעל ווייטער איבערגעגעבען. דעריבער האָט דאָס געריכט אָנערקענט נאָר די דיפערענץ פון $5._{185}$ ביז דעם קורס פון 17. יולי 2925 ווען דער וועקסעל איז אויסגעשטעלט געוואָרען ביז דעם 7. אָקט. 1925 ווען דער וועקסעל איז דורך ווישעוויאַנסקי'ן ווייטער אַוועקגעגעבען געוואָרען דאַן איז דער דאָלאַר־קורס געווען, 5.98 און האָט פער'משפּט פון פּיאָטרקאָווסקי'ן לטובת קאָהאַנ'ען 36 דאָל. 68 סענט. צאָהלבאַר אין זלאָטיס צום קורס פון צאָהלונגס־טאָג.

די מוטער איז די טאָכטער זיך פערליבט אין פאַראָבעק.

דער סוף איז: גנבה, קלעפּ און מעסער־שטעך.

(ל) אין דאָרף לאַבענדאַ, לאָסקער קרייז האָט געוואוינט די אלמנה מאַזש־ציבקאַ מיט איהר טאָכטער העלינאַ.

ביי דער אלמנה האָט געדינט דער פאַראָבעק גראַבעק, מאַכט זיך אַ מעשה, אַז די אלמנה צוזאַמען מיט דער טאָכ־טער פערליבען זיך אין דעמזעלבען פאַראָבעק, האָט די מוטער נישט גע־קענט פערליידען, וואָס גראַבעק האָלט מעהר פון דער טאָכטער און האָט איהם אָפּגעזאָגט פון דער שטעלע, העלינאַ האָט זיך אָבער יעדען פרייטאָג גע־טראָפען מיט גראַבעק'ן אויפ'ן מאַרק וואוהין העלינאַ איז געקומען מיט מילכוואַרג.

גראַבעק האָט אָנגעגרעדט זיין געליב־טע העלינאַ צו בע'גנב'ענען די מוטער און אַנטלויפען מיט איהם, העלינאַ האָט אַזוי געטון, צוגענומען 1500 זלאָטעס און אַוועקגעפאָהרען קיין לאָדז. די מוטער האָט אָבער בעצייטענס בעמערקט די גנבה און איז גלייך נאָכגעפאָהרען איהר טאָכטער קיין לאָדז, אויף די קאַראָלעווסקאַ גאַס האָט די מוטער דערזעהען פרייטאָג דאָס פּאָר'ל, די מוטער האָט נישט געקענט שטילען איהר כעס און האָט דער טאָכטער דער־לאַנגט מיט אַ שטיין אין קאָפּ. גראַבעק האָט זיך אָנגענומען די עולה פון זיין געליבטער און זיין „שוויגער" דער־לאַנגט עטליכע קלעפּ מיט אַ מעסער.

ביידע פערוואונדעטע פרויען זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל, גראַבעק איז אַנטלאָפען.

ווינער אָפּערעטע אין סקאַלאַ־טעאַטער

דירעקציע: זעמאַז.

היינט, מאָנטאָג, 8.30 אַ זייגער אין אָוונד:

וואו די לערכע זינגט

קאָמישע אָפּערע אין 3 אַקטען.

ס'נעמט אנטייל דער גאנצער אנסאמבל. בילעטען אין טעאַטער־קאַסע.

ביזמנו שכור,

פאָהר נישט אויף קיין דראָשקע

(–) שבת אין אָוונט איז פראַנציששעק באַרעק אין אַ שכּיר'צן צושטאַנד אַרויס געפאַלען פון דער דראָשקע, אויף וועל־כער ער איז געפאָהרען. באַרעק האָט זיך צובראָכען דעם נאָז - ביין און די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

מאַנע קאַץ.

דער יודישער מאָלער געקומען קיין לאָדז.

קיין לאָדז איז געקומען פון פּאַריז דער בעקאַנטער יודישער קונסט מאָלער מאַנע קאַץ, איינער פון די בעדייטענד־סטע יודישע פאָרשטעהער פון דער עקספּרעסיאָניסטישער ריכטונג.

אַן'אינטערעסאַנטען געשפּרעך מיט'ן קינסטלער וועלען מיר ברענגען אין מאָרגענדיגען נומער פון „נייעם פאָלקס־בלאַט".

פון פּוילישען טעאַטער.

„דער קעניג" פון קאַיאַווע פלערס און אַרען. גאַסטשפּילען פון מילא קאַמינסקאַ און מאַריום מאַשינסקי.

אָט דאָס הייסט אַריינטרעפען אין פּינטעל: ווייזען איצט־אָט נאָ'ט אייך זעהט־ס'אַרע פּנים, ס'אַרע אויסזעהן עס האָט ביי די איצטיגע צייטען אַ קעניג, איי, אַ פּנים! איי, אַן'אויסזעהן! דער גרעסטער, אירעאַלסטער מאָנאַרכיסט קאָן, דאַכט זיך. פערלירען דעם חשק צו זיין אַנ'אונטערטאַן פון אַזאַ גולם, ווי עס האָבען איהם אָנגעשריבען די דריי אינ־געהייער־קלוגע און געשיקטע פראַנצוי־זישע מחברים, און ווי עס האָט איהם ממש ג ע נ י א ל געשטאַלטיגט דער אויסערגעוועהנליכער אַקטיאָר מאַשינ־סקי...

ווען די מחברים פון „קעניג" וואָלטען געהאַט די געלעגענהייט צו זעהן דעם דאָזיגען גאָט געבענטשטען אַקטיאָר קרעַ־אירען די קעניג־ראָליע, וואָלטען זיי נע ווים צוגעגעבען, אַז צוליב איהם אַליין האָט זיך שוין געלוינט ט'זאָלען זיין קע־ניגען אויף דער וועלט...

און־ס'וועט נישט זיין קיין גוזמא, ווען מיר וועלען בעהויפּטען, אַז אין דער פּערזאָן פון מאַשינסקי וואַקסט אַ קעניג פון די פּוילישע אַקטיאָרען?

אַזוי פיל אינטעליגענץ און שפּילען, אַזוי פיל וואָג און מאָס, אַזאַ פיינער אינערליכער טעמפּעראַמענט, אַזאַ אמת'ע טעאַטראַלישקייט, גלייכצייטיג, קומט אויס זעלטען צו זעהן אויף דער ביהנע.

צו דעם גרויסען קינסטלערישען גע־נוס פון זעהן מאַשינסקי'ן האָבען פיל מיטגעהאָלפען: אויגוסט לאַדזער פּרעכ־טיגע יאַרקאָווסקאַ, די גאַסטראָלערין קאַ־מינסקאַ, און די ה"ה וואַסקאָווסקי, שו־בערט, קושמיענסקי און קראַקאָ.

B.

ספּאָרט.

„ל.כ.ס." – „ווידזעוו" 0:2.

דער נעכטיגער מעטש צווישען „ל.ק.ס." און „ווידזעוו" האָט זיך פערענדיגט מיט'ן רעזולטאַט 0:2 לטובת „ל.קס."

„שמשון" – „חשמונאי" 1:3 (0:1).

(אַן) דער דאָזיגער מעטש איז פאָר־געקומען אויפ'ן „ד.אַ.ק."־פּלאַץ.

ביידע מאַנשאַפטען זענען אַרויסגעטרע־טען מיט רעזערוו־שפּילערס. דאָס איינצי־גע טויער אין דער ערשטער העלפט ער־צילט „שמשון" פון אַ עלפמעטער־שטויס. אין דער צווייטער העלפט האָט „שמשון" אַ איבערגעוויכט און ערצילט ווייטער־דיגע 2 טויערן.

אויך אין דער העלפט געלונגט „חשמונאי" צו ערצילען אַנ'צהרען־גאָל (פון אַ „עלפמעטער").

ריכטער ה' קאָזשיצקי.

בריף אין רעדאַקציע.

ווער איז שולדיג אין די אָפטע אומ־גליקספאַלען אין די שחט - הייזער?

ווידער הויבען מיר אויף אונזער שטים פאַר דער עפענטליכקייט געגען דעם, וואָס ווערט געגען אונז אָפּגעטון מצד די שוחטים אין די שחט־הייזער דערמיט, וואָס די שוחטים קומען שחט'ן נישט פריהער ווי האַלב עלף אַ זייגער אין דער פריה, ווי מיר האָבען שוין אַמאָל מיטגעטיילט אין דער עפענטליכקייט מוז דער פלייש - פּראָדוקט אַרויסגעפיהרט ווערען פון די שחט־הייזער אויפ'ן פלייש - מאַרק טעגליך פון איינס ביז האַלב צוויי אַ זייגער מיטאָג נישט שפּעטער, מחמת דעם, וואָס די שעה'ן מוזען זיך פּאַסען צום פערקויף פאַר די קליינהענד־לער און אין פאַל פון אַ שפּעטערען אַרויס־פיהר ברענגט דאָס שאָדען די קצבים, דעריבער בעת די שוחטים קומען שחט'ן, עלף אַ זייגער, זייענדיג דערביי זיכער דאָס קיין צווייטע פער־זאָגען וועלען זיי נישט פערטרעטען, מחמת דאָס שחט'ן איז ווי בעקאַנט אַ רעליגיעז־מאָנאָ־פּאָליזירטער ענין, בלייבט איבער פאַר דעם שחט'ער־אַרבייטער, דאָס פערטיג מאַכען דעם פּראָדוקט נישט מעהר ווי 2 שעה צייט און אין פיל פאַלען נישט מעהר ווי איינס און אַ האַלבע שעה און דאָס איז אַזאַ צייט, וואָס ביים בעס־טען ווילען קען אַזאַ אַרבייט נישט פערטיג ווערען און דער אַרבייטער, בעת ער טרעט צו צו אַזאַ אַרבייט, ווערט ער פערוואַנדעלט אין אַ מעכאַנישע כלי, וועלכער קען זיך בעת דער אַרבייט קיין דין וחשבון נישט אָפּגעבען, וואָס ער טוט, ווערענדיג געטריבען דורכ'ן אונטער־נעהמער, כדי די אַרבייט זאָל וואָס שנעלער פערטיג ווערען, דערביי דאַרף מען געדענקען, דאָס דער אַרבייטער אַרבייט מיט שאַרפע אינ־סטרומענטען און דער רעזולטאַט פון אַזאַ אַר־בייט איז שווערע אומגליקס־פאַלען, וועלכע מאַכען די געטראָפענע אומפעהיג צו דער אַר־בייט אויף וואָכען־לאַנג און פיל מאָל אויף חדשים און אָפט אין גאַנצען פאַר קאַליקעס. די לעצטע סטאַטיסטיק בעווייזט דאָס טעגליכע טרעפען צו 3 פאָרפאַלען אין די שחט הייזער ווי די אַרבייטער ווערען פערוואונדעט און די הענד, אָדער פיס. דערצו קומט נאָך צו דאָס, וואָס צוליב'ן יאָגען די אַרבייטער ביי דער אַר־בייט, שוויצען זיי אויסערגעוועהנליך און ביים מינדעסטען צוג אין די שחט־הייזער ווערען די אַרבייטער פערקיהלט און אָנגעגריפען פון דער שווינדזוכט־קראַנקהייט, אַ פאַקט איז, דאָס ביים יעצטיגען מאָמענט האָבען מיר שוין עטליכע אַרבייטער ליגען אָנגעגריפענע פון שווינדזוכט, וועלכע קענען נישט אַרבייטען און מוזען פון אַרטעל ביים פעראיין אויסגעהאַלטען ווערען. און מיר האָבען דערויף שוין פיל מאָל אויפ־מערקזאַם געמאַכט אונזערע שוחטים, אָבער זיי לאַכען זיך דערפון אויס, קוקענדיג אויף די אַרבייטער פון אויבען אַראָפּ, רעכענדיג זיך פאַר די יחידי סגולה, און זיי, די שוחטים, האָבען קיין טעות נישט אין זייער חשבון, ווייל פּאַק־טיש בעהערשען זיי אין יעצטיגען מאָמענט די שחט־הייזער, ווייל עס איז החיים והמות ביד... מיר אַרבייטער אין די לאָדזער שחט־הייזער פאָדערען, אַז די שוחטים זאָלען קומען טעג־ליך שחט'ן ניין אַ זייגער אין דער פריה קיין שום תירוץ קען פון די שוחטים נישט גענומען ווערען אין אַכט, ווייל עס האָבען שוין גע־טראָפען פאַלען, וואָס שוחטים זענען ספּעציעל בעשטעלט געוואָרען און זיי זענען געקומען נישט נור ניין אַ זייגער, נור זאָגאַר אַכט און 7 אַ זייגער אויך. און סתם ווילען מיר נישט זיין קיין קרבנות פון די שוחטים'ס גאוה'דיגע איינרעדענישען און כדי צו בערעכטיגען אונ־זער פאָדערונג ברענגען מיר דאָ אַ רשימה פון די שווער - פערוואונדעטע אין די לעצטע פאַר טעג און נעמליך דאָס זענען זיי:

1) אברהם יעקב אַדלער, לאַגעווניצקאַ 9; 2) מאַנעלע האַבמאַן, אַלעקסאַנדראָווסקאַ 8; 3) יוסף דאַרן, זשאַביאַ 8; 4) הערש קורעק בושע־ שינער 5 און 5) משה ראַקאָווסקי, מלינאַר־סקאַ 9 און נאָך פיל לייכט־פערוואונדעטע וועג־ מענס רשימה מיר ברענגען דאָ נישט צוליב'ן מאַנגעל אין פּלאַץ, מיר פאָדערען דעריבער אויף די עפענטליכע פאַקטאָרען, וואָס האָבען אַ מעגליכקייט אויסצואיבען אַ דרוק אויף די שוחטים, אַז זיי זאָלען אונזער וועגדונג צו זיי עין אַכט נעמען און דערויף רעאַגירען, ווייל לאַנג וואַרטען וועלען מיר נישט און מיר וועלען נישט. ווייל מיר גייען דערווייל אָפּ מיט בלוט און דאָס נישט תיכף'דיגע נאָכקומען אונ־זער פאָדערונג וועט אונז צווינגען דעם ענין צו נעמען אין אונזערע הענד און דאָס אַרויס־פיהרען אויף דעם אייגענעם אחריות מיט אַלע מיטלען, וועלכע מיר בעזיצען אין אונזער רשות.

פאַר דער פערוואַלטונג פון פראָפ. אַר־בייטער־פעראיין פון פלייש־אינדוסטריע אין לאָדז

סעקרעטאַר משה קאַרפּעל.

„פעלקער-בונד, אינטערנאציאנאל און ארץ ישראל״.

רעפעראט פון בערל לאקער.

פרייטאג אין אָוונד האָט דער באַקאַנטער אַרבייטער-טוער און עקזעקוטיוו מיטגליד פון׳ם 2-טען סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל ה׳ בערל לאָקער, רעפערירט אין ענגלישען זאַל אויף דער טעמע „פעלקער-בונד, אינטערנאַציאָנאַל און א״י-ישראל״. ער האָט אָנגעוויזען, אַז אין די סאָציאַליסטישע קרייזען האָט אין אָנהויב געהערשט אַ נעגאַטיווע שטעלונג צום פעלקער-בונד בכלל, פונקט ווי מיט אַ 40—50 יאָהר צוריק האָט געהערשט אַזאַ שטימונג אין די אַרבייטער-קרייזען בנוגע דעם פּאַרלאַמענטאַריזם. איצט האָט זיך אויסגעאַרבייט אַן׳אַנדער שטעלונג, וואָס איז פריהער געווען פון יחידים און לעצטענס געוואָרען אַן׳אַלגעמיינע. די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען פערלאַנגען, אַז דער פעלקער-בונד זאָל זיך צוזאַמענשטעלען נישט פון רעגירונגען, ווי ס׳איז איצט, נאָר פון דעלעגאַציעס פון די פּאַרלאַמענטען. אַזוי אַרום וועלען אין איהם זיך אָפּשפּיגלען נישט נאָר די רעגירונגס-קאָאַליציעס, נאָר אויך אַלע גרויסע פּאַרטייען און אין דעם פעלקער-בונד גופא וועט זיך שאַפען אַ גרופּירונג, נישט פון רעגירונגען, נאָר פון פערשידענע פאָלקס-גרופּען און קלאַסען. די פונאַנדערטיילונג אָדער קאָאַליציע וועט געהן נישט נאָר אויף דער ליניע פון מלוכה גרופּען, נאָר פון קלאַסען.

דאָס אָנטיילנעהמען פון סאָציאַליסטען און ראַדיקאַלערע עלעמענטען אין דעם פעלקער-בונד, וועט אויף זיינע אַרבייטען און בעשטימונגען האָבען אַ גרויסע השפעה, דאָס האָט מען געקענט זעהען, אַז בעת די אַרבייטער-רעגירונג פון מאַקדאָנאַלד איז אין ענגלאַנד געקומען צום וואָרט און אין פראַנקרייך האָט איינציטיג געזיגט דער ראַדיקאַלער פליגעל מיט העריאָ בראש איז אין דעם פעלקער-בונד געשאַפען געוואָרען דער גענפער פּראָטאָקאָל, וואָס די קאָנסערוואַטיווע רעגירונג בעמיהט זיך פון איהם פטור צו ווערען. דער פּרינציפּ, אַז אין דעם פעלקער-בונד זאָלען זיין פערטראָטען די פּאַרלאַמענטען ר. ה. די גרעסערע פּאַרטייען איז שוין אָדורכגעפיהרט געוואָרען אין אַ רייהע לענדער, ווי דענעמאַרק, שוועדען. איצט אין דייטשלאַנד. כמעט די גאַנצע צייט איז מצד פראַנקרייך פערטראָטען דער סאָציאַליסט פּאָול באָנקור. די צאָהל פון די סאָציאַליסטען אינ׳ם פעלקער-בונד בעטרעפט איצט אַרום 10 פּראָצ. פון זיינע מיטגלידער און הגם פאָרמעל געהען כמעט אין אַלע פאַלען די סאָציאַליסטישע מיטגלידער מיט זייערע מלוכה-פערטרעטערשאַפטען, שאַפט זיך דאָך שוין אָנגעהויבען פון אַ קאָנטאַקט צווישען זיי.

ס׳איז אַ פאַקט, אַז דער פעלקער-בונד האָט צוזאַמען מיט א״י דורכדעם, וואָס ער איז דער בעל הבית איבער׳ן מאַנדאַט. ווי ס׳זאָל נישט זיין, אונזער בעציהונג צום עצם מאַנדאַט, זאָגט דער רעדנער, איז אָבער קלאָר, אַז אויב איצט זאָל דער מאַנדאַט אָפּגעשאַפט ווערען, וועלען מיר פון דעם פערשפּילען. אויפ׳ן אָרט פון דער מאַנדאַט-קאָמיסיע וועט קומען די הערשאַפט פון די עפענדיס און מאַכטמעדאַנישען קלער. אַמאָל פלעגט מען פשוט אָקופּירען אַ לאַנד און פערוואַנדלען עס אין אַ קאָלאָניע. איצט ווען נאָכ׳ן וועלט-קריג איז עס געוואָרען אַ ביסעל שווער און נישט „דעמאָקראַטיש״ האָט מען אויסגעטראַכט מאַנדאַטען. אַ פאַל מיט א״י איז עס נאָך געווען לייכטער דאָ איז געווען גוטינ׳ג זיך צו שאַפען די סימפּאַטיע פון׳ם וועלט-יודענטום, דאָ האָט מען געקענט אויסנוצען די סענטימענטען, און פאַר איין קלאַפּ אָוועקזעצען זיך פעסט ביי אַזאַ וויכטיגען פּאָליטיש-סטראַטעגישען פונקט, ביים ברעג פון סועץ-קאַנאַל, וואָס דעם צווייטען ברעג וועט מען, קען זיין, מיט דער צייט זיין געצוואונגען צו פערלאָזען; צו פערזיכערן אַ פונקט, וואָס ליגט אין מיטען פון׳ם לופט-וועג קיין אינדיען. אָבער דער מאַנדאַט האָט דאָך געעפענט פאַר די יודען אַ מעגליכקייט פון אַ נייער קאָלאָניזאַציע. די דאָזיגע מעגליכקייטען און די קאָניונקטור וועט פאַר אונז ווערען גינסטיגער, ווען דער פעלקער-בונד וועט ווערען בעהערשט פון סאָציאַליסטען, וועלכע בעציהען זיך צו אונז אין אַלגעמיין מיט פערשטענדעניש און סימפּאַטיע.

בעת עס איז געשאַפען געוואָרען די מאַנדאַטען-קאָמיסיע צו קאָנטראָלירען די מאַנדאַטען איז עס געווען אַ ריינע פאָרמאַליטעט כדי נאָכצוקומען דער שטימונג פון דער צייט. אָבער ס׳ווערט אַנדערש. שוין אויף דער לעצטער זיצונג פון דער מאַנדאַט קאָמיסיע איז געקומען צו אַ קאָנפליקט צווישען דער מערהייט פון די קליינע מלוכות פון איין זייט און בריאַנ׳ען און טשעמבערלענען פון דער אַנדערער זייט.

דער פראַנצויזישער מיניסטער בריאַן האָט זיך אויסגעדריקט, אַז ווען נישט די אילוזיעס וואָס דער פעלקער-בונד האָט געשאַפען פאַר די אויפשטענדיגע דרוזען וואָלט שוין דער אויפשטאַנד אין סיריען לאַנג געווען פערענדיגט. אין די רעזאָלוציעס וואָס די מאַנדאַט-קאָמיסיע האָט אָנגענומען בנוגע דעם מעמאָראַנדום פון ועד לאומי איז אויף אַ זעהר פיינעם אופן, אָבער דאָך געגעבען געוואָרען אָנצוהערען ענגלאַנד, אַז זי האָט נישט אויסגעפיהרט איהרע פערפּליכטונגען אין 2 פונקטען: באָדען-פערטיילונג און אַרבייטער-געזעצגעבונג.

א״י געהט אַריין אין פּערספּעקטיוו פון רעגעלע פּאָליטישע וועלט-אינטערעסען. נאָך מיט 18-20 יאָהר צוריק האָבען מיר, דערצעהלט דער רעדנער, פּאַראָליגעזאַנט וועגען דער מעגליכקייט פון ווירטשאַפטליכער איבערגרופּירונג, וועגען דעם, אַז די גוים-אינדוסטריעלע לענדער וועלען מוזען אָנהויבען קאָלאָניזירען, דאָס גרויס-קאַפּיטאַליסטישע אינדוסטריעלע ענגלאַנד האָט שוין אָנגעהויבען קאָלאָניזירען, זייט נאָכ׳ן קריג קומט פאָר די קאָלאָניזאַציע פון אויסטראַליען. ענגלאַנד האָט מעהר מיטלען ווי מיר מיט אונזער „קרן היסוד״ און „קרן קימת״, ענגלאַנד גיט פאַר די קאָלאָניסטען אין אויסטראַליען לאַנד אומזיסט. דער קאָלאָניזאַציע עלעמענט זענען אַרבייטער און ביי דעם אַלעם, האָט ענגלאַנד אין אויסטראַליען קאָלאָניזירט ווייניגער, ווי מיר אין א״י, און דער פּראָצענט פון די וואָס קומען צוריק פון אויסטראַליען איז גרעסער, ווי פון די וואָס קומען צוריק פון א״י. דער רעפערענט רעדט אויך וועגען איצטיגען קריזיס, אָנווייזענדיג, אַז דער קריזיס איז אַ פאַראיבערגעהענדער.

י. ה.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט״ ענטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט״

בעם דערלאַנגען אַן׳אַנפראַגע אויף א יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 22 נאָוועמבער 1926.

2485. אַ לעזער פון וואָסכאָדניאַ ל. שיין

אויב איהר האָט בעוויזען, אַז אין קריטישען מאָמענט זענט איהר גאָר געווען אין ווילנא וועט מען אייך צו פעראַנטוואָרטליכקייט נישט צוציהען און אויב יאָ, וועט איהר אין געריכט בעפרייט ווערען.

2486. אַ לעזער פון וואָסכאָדניאַ י. ר.

איהר האָט שאַנסען צו בעקומען פון דער מיליטער-מאַכט אַן׳ערלויבניש אויף אַן׳אויסלענדישען פּאַס.

2487. ג. ביימאַן.

45 יאָהר איז נישט גענוג בכדי צוליב דער עלטער צו בעקומען אַן׳אָפּיעקונסטווא, ביידען עס וועט ווערען פעסטגעשטעלט, אַז אייער פאָטער איז נישט אַרבייטספעהיג.

2488. אַ לעזער פון זשעראָמסקיעגאָ 36

פאַר אויסהאַקען בייזוויליג אַ שויב קען מען צוציהען צו געריכטליכע פעראַנטוואָרטליכקייט לויט׳ן אַרט. 547 פון שטראַף-קאָדעקס. עס דראָהט דערפאַר אַ געלד-שטראַף

2489. מאַזאַנאָוסקי.

ערשטענס איז אַ פראַגע צי דער פעלדשער, צו וועלכען איהר האָט זיך גענוואַנדעט נאָך הילף פאַר אייער פרוי איז דאַמאָל געווען פריי און צווייטענס צי האָט ער געוויסט וועגען געפעהרליכען צושטאַנד פון אייער פרוי. עס דראָהט איהם דערפאַר ביז 3 חדשים.

2470. אַ לעזער פון באַלוט.

דאָס וואָס מען האָט ביי אייך צופעליג געפונען געשליפענע גלעזלעך, איז נאָך נישט קיין בעווייז, אַז איהר זענט אַ ברילי אַנטען-שווינדלער. עס איז קודם כל א פראַגע. צי איהר האָט א בעשטימטע בעשעפטיגונג, צי איהר זענט שוין אַמאָל פאַר אַזאַ פערברעכען פער׳משפט געוואָרען, בעשולדיגט, אָדער מען האָט אייך בלויז אין דעם פערדעכטיגט, און הויפּטזעכליך צי איז פאַראַן אַ גלויבענער, וועלכער זאָגט, אַז איהר האָט איהם בעשווינדעלט אָדער געוואָלט בעשווינדלען.

2491. אַ גרופּע לאָקאַטאָרען פון זאַכאָדניאַ גאַס.

דער הויזווירט מוז אומבעדינגט בעלייכטען די הויז-קאָרידאָרען. מעלדעט אין קאָמיסאַריאַט וועט מען איהם דערפאַר צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

2492. לאַס.

פאַר איינאָרדנען ביי זיך אין שטוב אַ מנין דראָהט אַ געלד-שטראַף ביז 100 זל. געוויס אויב דער ראַבינאַט וועט בעשטעטיגען, אַז לויט די יודישע דינים וו מען אין אַזאַ פאַל דאַוונען אין משך פון יאָהר, וועט דאָס נעריצט אייך בעפרייען.

ער א „באלשעוויק״, זי — א פרומע יודענע.

פון די היינטיגע יודישע טיפּען אין רוסלאַנד.

אין דעם כאַרקאָווער „שטערן״ געפינען מיר דעם פאָלגענדען כאַראַקטעריסטישען בילד פון דעם איצטיגען יודישען לעבען אין רוסלאַנד:

געהייסען האָט ער לייבוש, נאָר גערופען האָט מען איהם לאָבע, ווייל ער איז געווען הויך און געזונד ווי אַ דעמב און אַז דער מאַן הייסט לאָבע רופט מען זיין ווייב „די לאָביכע״, כאָטש זי איז דער היפוך פון איהם. אַ קליינינקע, אַ דאַרינקע, אַ פנים׳על גרויס ווי אַ פייג צוקנייטשט און אויסגעווייקט און רעדען רעדט זי מיט אַ שפּיל זיס קול, מיט אַ קרעכץ און מיט אַ זיפץ, און פרום איז זי ווי אַ רביצין; טוט אַלע מצוות, ווי דער פרומסטער מאַנספּיל.

קלאָגט זיך לאָבע פאַר זיינע חברים-אַרבייטער אין פאַבריק:

— זי איז אַ פרומע, מיינע. אין דער פריה הויבט זי אָן מיט׳ן לאַנגען ווייבערישען „מודה אני״ און ענדיגט מיט׳ן גראָבען „קרבן-מנחה״. זאָלסט זעהן, ברודער, אַ „קרבן-מנחה״, אַ צעהנדליג פאַשיסטען וואָלט מען געקענט מיט איהם אָוועקלייגען...

אומזיסט האָט די לאָביכע געוויינט, געשאָלטען, געטענה׳ט, לאָבע זאָל שבת און יום טוב נישט אַרבייטען. עס האָט גאָר נישט געהאָלפען. איין זאַך האָט זי קוים געפּועל׳ט ביי איהם, ער זאָל פסח אָפּריכטען דעם סדר און ראש השנה און יום כפור געהן אין שוהל אַריין. איין טאָג איז לאָבע געקומען פון דער אַרבייט און האָט גלייך אויסגעפּלאַצט:

— כאַנצע, מזל טוב!

— וואָס איז די שמחה אויף דיר?

— אַ קאָמוניסט געוואָרען, אין „באָלשעוויקעס״ זיך פערשריבען!

שטעהט די לאָביכע אַ געפּלעפּטע. מויל און אויגען ווי די רעדער, און לאָבע קוועלט, וואָס די בשורה האָט אַזוי צעטומעלט זיין ווייב.

— ווער לענין איז געווען ווייסטו?

אַ באָלשעוויק געווען, פון די גרויסע באָלשעוויקעס, — קלאַפּט לאָבע מיט׳ן קולאַק איבער׳ן טיש — גאָרישע יודענע לענין איז געווען דער קאָפּ פון גאַנצען לאַנד!

— טפו, טפו צו דיין קאָפּ, הענד און פיס!...

האָט די גאַנצע גאַס פון דעם גערעדט. אומעטום האָט מען געשאָלטען לאָבען, וואָס צו 60 יאָהר האָט ער זיך „גע׳שמד׳ט״. שכנ׳טעס און גלאַט יודען און יודענעס שטעלען אָפּ די לאָבעכע און פרעגען:

— אייער לאָבע האָט זיך גאָר פערשריבען אין „באָלשעוויקעס״?

און די לאַבעכע שעהמט זיך דעם קאָפּ אויפצוהויבען.

א געוויסען זונטאָג, ווען די לאַבעכע איז אין מאַרק אַוועק, האָט לאָבע אָנגעהויבען אויספּוצען דעם שמאָלען און האַלב-פינסטערען צימערל, וואו ער און די לאַבעכע האָבען געוואוינט. פריהער פון אַלץ האָט ער אַראָפּגענומען דעם פּאָרטרעט פון ווילנער גאון און דעם בילד פון משה רבינו ווי ער שטעהט מיט די לוחות. אַנשטאָט זיי האָט ער אויפגעהאַנגען לענינ׳ס בילד. אין אַ צווייטען ווינקעל האָט ער אויפגעהאַנגען דאָס בילד פון קאַרל מאַרקס. דערנאָך האָט ער פון גלעזערנעם שאַפקעלע אַרויסגעשליידערט די חומשים, די סדורים, די מחזורים און דאָרטען אַריינגעלייגט זיינע ביכלעך.

ווען די לאָביכע איז אַהיימגעקומען האָט זי דעם צימערל נישט דערקענט.

— גוואַלד, וואָס פאַר אַ „ערלים״ האָסטו דאָ אויסגעהאַנגען? — האָט זי געשריען.

— דאָס זענען נישט „ערלים״, גרויסע לייט זענען דאָס, אונזערע פיהרער!

— אַז ווי צו דיר מיט דיינע פיהרער אין איינעם, אַ שוואַרץ יאָהר אויף אַלע באָלשעוויקעס מיט דיר אין איינעם!

— האַלט דעם פיסק! האָט לאָבע שוין אָנגעהויבען מיט כעס.

בעזונדערס האָט די לאָבעכע נישט געקענט פערליידען קאַרל מאַרקס בילד.

— גוואַלד וואָס איז דאָס פאַר אַ גלח?

— דאָס איז נישט קיין גלח, דאָס איז מאַרקס!

— מאַקס... מכות דיר אין האַלז!

און אַזוי איז אַוועק אַ קריגעריי צווישען פאָר-פאָלק. לאָבע עסט אין רעגירונגס קיך. די לאָבעכע זיצט אַליין ביים טיש און עס וואָרעמס. לאָבע ברענגט אַהיים טריפה וואורשט און זעצט זיך עסען. גלוסט זיך דער לאָבעכע צו ברעכען.

האָבען קרובים, גוטע פריינד און גלאַט „מענשען״ זיך פריינגעלעגט און געוואָלט מאַכען שלום צווישען זיי. טענה׳ן זיי:

— וואו איז דאָס געהערט געוואָרען אויף דער עלטער?

און די לאָבעכע פאָדערט:

— צום רב קים; זאָל דער רב פּסקענען.

לאָבע וויל אָבער נישט געהן צום רב, ער וויל געהן אין „קא-קא״ (קאָמוניסטישע קאָנטראָל קאָמיסיע). זאָגט ער.

לאַכט מען אויס

— וואָס איז דאָס פאַר אַ „קאַקאַ״... וואָס אַ יודען קען איינפאַלען!...

האָבען די יודען געמאַכט אַ פשרה:

— צוערשט אין „קאַ-קאַ״ און נאָכדעם צום רב.

האָט זיך לאָבע פערפּוצט אין יום-טוב׳דיגען ראָק, די לאָבעכע אין אַ גרינעם מאַנטעל און ביידע זענען אַוועק אין „קאַ קאַ״. דערזעהן דעם יונגען מאַנטשיק, וואָס זיצט אַזוי רוהיג און הערט אויס לאָבען, האָט זיך די לאָבעכע אָנגערופען:

— רבונו של עולם, אָט דער „צוציק״ איז דאָס דער „קא-קאַ״! און די לאָבעכע האָט אָוועקגעלעגט אַ מענה-לשון:

— ס׳טייטש אַ יוד זאָל זיך „שמד׳ן״ אויף דער עלטער, צו׳להכעיס פון דער ווייב און קרובים! איך קען דאָך אויפ׳ן גאַס נישט אַרויסגעהן פאַר בזיונות.

דער יונגערמאַנטשיק פרעגט לאָבען:

— ווילסט זיך גט׳ן מיט איהר?

איז לאָבע אַ פערציטערטער געוואָרען און האָט געענטפערט:

— חלילה! וואָס רעדסטו? 40 יאָהר אין איינעם געלעבט.

— מיינע פינסטערע בייזע חלומות, האָט די לאָבעכע זיך צולאָזען אויס׳ן קוויטש.

נאָר לאָבע האָט איהר אַ קניפּ געטון האָט זי די צונג צווישען די ציינער פערביסען.

אויב אַזוי, האָט זיך אָפּגערופען דער יונגערמאַן, — געהט אַהיים און לעבט בשלום. דו, חבר, זאָלסט איהר נישט צו להכעיס טון, דו גיב איהר צו ערקלער׳ען, אַז די רעליגיע איז פאַלש און נאַריש, אָבער נישט מיט צוואַנג, און איהר, חבר׳טע, זאָלט אייער מאַן נישט בעליידיגען מעהר, ער איז אַ וואוילער יונג.

דער גרעסטער שוואַרץ-קינסטלער איז געשטאָרבען מיט די סודות פון זיינע וואונדער.

אין דעטראָיט, אַמעריקאַ, איז אין עלטער פון 52 יאָהר געשטאָרבען הערי הודיני (דער אמת'ער נאָמען זייגער איז געוועזען העניך ווייס), דער גרעסטער מאַגיקער און שוואַרצקינסטלער פון אונזער צייט.

הודיני נעהמט מיט אין קבר כמעט אַלע סודות פון זיין וואונדערבאַרער קאַריערע אַלס מאַגיקער, קונצען-מאַכער און ברעכער פון שלעסער, האַנד-קייטען טורמעס, צוואַנגס-יאַקען, אייזערנע קאַסטענס און אַלע מעגליכע אייזערנע געפאַנגשאַפטען.

הודיני'ס קאַריערע איז איינע פון די וואונדערבאַרסטע צווישען די מאַגיקער. אַ קינד פון אַ רבי, האָט ער שוין צו פינף יאָהר גענומען בעווייזען קונצען. עס האָט איהם שטאַרק געצויגען צום צירק, אָבער זיין פאָטער מאיר ווייס און זיין מוטער, האָבען שטאַרק נישט בעוואָלט זייער זוהן זאָל זיך אַריינלאָזען אין די וועגען פון צירק און קונצענמאַכעריי. זיי האָבען איהם דערפאַר צו אַכט יאָהר אָוועקגעגעבען צו אַ שלאָסער, וואו ער האָט זיך געלערנט די סודות פון שלאָס, און עס איז נישט געוועזען דער שלאָס, וואָס ער האָט נישט בעקאָנט עפענען כהרף עין.

שפּעטער האָט ער איבערראַשט די וועלט מיט בעפרייען זיך פון האַנד-קייטען. אָנגעפאַנגען האָט זיך עס דורך אַ צופאַל. אַ שעריף האָט געבראַכט אין אַטעלטאַן (וויסקאָנסין) אַ מאַן, געשלאָסען אין קייטען. דער שעריף האָט געהאַט פערלוירען דעם שליסעל. איז געקומען הודיני און בעפרייט דעם מאַן פון די קייטען אָהן אַ שליסעל.

איינמאָל, ווען הודיני האָט צוזאַמען מיט אַ צירק בעוויזען אום זונטאָג קונצען אין אַ שטעטעל נעבען פראָווידענס זענען זיי אַרעסטירט געוואָרען פאַר איבערטרעטען דעם זונטאָג-געזעץ. זיי זענען אַלע פערשלאָסען געוואָרען. הודיני האָט געעפענט דעם קאַמער פון געפענגניש און זיי זענען אַלע אַוועק צוריק אין צירק.

הודיני איז אַוועקגעפאָהרען אין איירעפּאַ אין 1900, ווען ער איז אַלט געווען 26 יאָהר. ער האָט דאָרטען בעוויזען וואונדער, אַז גאַנץ איירעפּאַ האָט געשטוינט. אין לאָנדאָן איז ער אַוועק אין בעריהמטען סקאָטלאַנד יאַרד, הויפּט קוואַרטיר פון דער געהיים פּאָליציי, וואו ער האָט זיך געלאָזען שמידען אין קייטען, די בעסטע, וואָס זיי האָבען פערמאָגט. אין אַ מינוט שפּעטער איז הודיני געווען בעפרייט, מיט דער קראַפט פון זיין איינעם מאַגישען סוד.

הודיני איז אַוועק אין דייטשלאַנד. ער איז געקומען אין עסען, אין די פאַבריקען פון דער בעריהמטער קרופּ-פירמאַ. דאָ האָבען די אַרבייטער אויסגעשמידט פאַר איהם ספּעציעלע האַנד-קייטען. הודיני האָט זיך פון זיי בעפרייט. אין מאָסקווא [האָט ער אין מאַי, 1903, זיך בעפרייט פון סיבירישען] אַרעסטאַנטסקען וואָגען. אין 1905 איז ער צוריקגעקומען אין אַמעריקאַ.

צווישען די גרעסטע וואונדער, וואָס הודיני האָט בעוויזען, געפינען זיך פאָלגענדע:

דעם 2-טען דעצעמבער, 1906, האָט ער זיך געלאָזט שמידען די הענד אין קייטען און איז אַזוי אַראָפּגעשפּרונגען פון בריק אין דעטראָיט טייך און זיך בעפרייט פון די קייטען אונטער דעם אייזיגען וואַסער.

דעם 26-טען אויגוסט, 1907, האָט ער זיך געלאָזט שמידען די קייטען הינטער'ן רוקען און מיט 75 פונט קייטען צוגעשמידט צו זיין קערפּער איז ער אַריינגעשפּרונגען אין דעם סאַן פראַנציסקאָ באַסיין.

דעם היינטיגען זומער האָט הודיני זיך פערשלאָסען אין אַ גאַלוואַניזירטען קאַסטען, וועלכען מען האָט אַראָפּגעלאָזען אין וואַסער, וואו ער איז געלעגען גאַנצע 90 מינוט.

הודיני האָט איינמאָל אַרויסגעלאָזען אַ פּרעמיע פון צעהן טויזענד דאָלאַר, אַז אויב ער וועט נישט קאָנען מצווייזען דאָס, וואָס וועלכער נישט איז קונצען-מאַכער אין דער וועלט טוט, פערשפּילט ער דאָס געלד. ער האָט קיינמאָל דאָס געלד נישט פערשפּילט. ער האָט אַלע מאָל געקאָנט בעווייזען די קונצען פון אַנדערע מאַגיקער, אָבער זיינע קונצען זענען פאַר אַלעמען געבליבען אַ סוד און נישט נאָכגעמאַכט.

די לעצטע צייט איז הודיני דערגאַנגען די יאָהרען די ספּיריטואַליסטען, ערקלערענדיג, אַז זיי בעווייזען קיין ער נישט קיין איבערנאַטירליכע וואונדער. ער האָט די גרעסטע ספּיריטואַליסטען אין לאַנד געכאַפּט ביי דער האַנד און אַראָפּגעריסען פון זיי די מאַסקע, בעווייזענדיג וואו עס ליגט דער בלאָף און מאַכענדיג אַליין די ספּיריטואַליסטישע וואונדער.

דעם גרעסטען רושם האָט הודיני געמאַכט אין זיין קאַמף מיט דעם בעריהמטען מעדיום „מאַרדזשערי", וואָס האָט שיער נישט געוואונען דעם 5000 דאָלאַר פּריז פון „סייענטיפיק אַמעריקאַ", ווייל דער מעדיום מאַרדזשערי איז ערקלעהרט געוואָרען פאַר עכט און ריכטיג. הודיני האָט דערוויזען, אַז מאַרדזשערי איז אַ בלאָפער און דער מעדיום האָט די 5000 דאָלאַר נישט בעקומען. „מאַרדזשערי" האָט געזאָגט, אַז הודיני וועט שטאַרבען דעם 1-טען דעצעמבער 1925. ער איז אָבער געשטאָרבען מיט אַ יאָהר שפּעטער.

הודיני איז געווען דער גרעסטער געלעהרטער אין דער וויסענשאַפט פון שוואַרץ-קונסט. ער האָט געהאַט די גרעסטע ביבליאָטעק, האָט בכלל געלעזען פיל וויסענשאַפטליכע ביכער און האָט אַליין געשריבען ביכער איבער שוואַרץ קונסט און איבער די בלאָפען פון די ספּיריטואַליסטען.

עס ווערט בעהויפּטעט, אַז הודיני איז געשטאָרבען פון אַ קלאַפּ, וואָס אַ סטודענט האָט איהם דערלאַנגט אין בויך, אום צו פּרואווען ווי שטאַרק ער איז.

אַרום דער „אָזעט"-קאָנפערענץ אין מאָסקווע.

מ אָ ס ק ו ו ע (יט"אַ) די 200 דעלעגאַטען פון רוסלאַנד, וואָס זענען געקומען צו דער גרויסער „אָזעט"-קאָנפערענץ אין מאָסקווע פערטרעטען 276 אָבטיילונגען פון „אָזעט" אין אַלע ווינקלען פון רוסלאַנד. די „אָזעט"-אָרגאַניזאַציע צעהלט איצט לערך 60,000 מיטגלידער. נאָך דער בעגריסונג, אויף דער עפענונגס-זיצונג פון ה' לאַרין אין נאָמען פון דער רעגירונגס-קאָמיסיע פאַר יודישע קאָלאָניזאַציע-עניינים „קאָמזעט", האָבען בעגריסט די קאָנפערענץ פאַרשטעהער פון די סאָוויעט-רעפּובליקען אין קאווקאַז, גרוזיען און רומעניען, ווי אויך פאָרשטעהער פון דער רוסישער אַרבייטערשאַפט און די פערטרעטער פון די פויערים אין אוקראַינע און ווייסרוסלאַנד. בעגריסונגס-דעפּעשען זענען אָנגעקומען פון די ווייסרוסישע און טאַטאַרישע רעפּובליקען.

די רעדע פון קאַלינין וועגען וועלכער עס איז שוין געווען מיטגעטיילט, איז ערגענצט געוואָרען דורך לאַרינען, וועלכער האָט נאָך אַמאָל גענומען דאָס וואָרט. לאַרין האָט גערעדט וועגען אַ אויטאָנאָמער יודישער רעפּובליק אין צפון-קרים. ווי אויך וועגען דער שאַפונג פון אַ גרעסערער טעריטאָריאַלער איינהייט פון די יודישע קאָלאָניעס אין כערסאָנער ראַיאָן. לאַרין מיינט, אַז מ'דאַרף אויך אויסנוצען די געגענד ביים אַזאָווישען ים. די קאָלאָניזאַטאָרישע טעטיגקייט אין אַזאָווישען געגענד וואָלט געפאָדערט אַ סומע פון 5 מיליאָן רובל אין משך פון 4 יאָהר. לאַרין האָט אויך ערקלערט, אַז די סאָוויעטישע מלוכה-באַנק איז גרייט זיך בעטייליגען אין דער טעטיגקייט פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע-באַנק. די יודישע אָרגאַניזאַציעס אין אויסלאַנד מוזען זיך אָבער אויך בעטייליגען אין דער טעטיגקייט פון דער דאָזיגער באַנק.

* * *

מ אָ ס ק ו ו ע (יט"אַ) דעם 17. נאָוועמב. ערב די עפענונג פון דער גרויסער אָזעט קאָנפערענץ איז אין מאָסקווע פאָרגעקומען אַ גרויסער ליטעראַרישער „אָווענד" צו גונסטען פון „אָזעט". אויסער אַ גאַנצער רייהע יודישע שריפטשטעלער האָבען זיך אין אָוועגד בעטייליגט עטליכע און צוואַנציג רוסישע שריפטשטעלער, יודען און רוסען. ווי מאָריס בילניאַק גלאַדקאָוו, ראָמאַ-האַיקאָוסקי און אַנדערע. דער דאָזיגער „אָוועגד" האָט געצאָלט דינען אַלס צוזאַמענשלוס פון דער יודישער און רוסישער ליטעראַטור.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראַדערזאָהן, ל. בראַנט, ח. י. ברוסטאָווסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיוו מיט פאַר-האַפטונג.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
וענערלוכע קראַנקהייטען, סעקס. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פ' 8—5 נאָכמיטאָג.

צאָהן-אַרצט
H. Lewita-Fuchs
פעטריקאַוער 50, טעל. 22-36
אויפנאַהם שעהן: פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 6.

Dr. med. H. LUBICZ
ציגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וענערישע און מין נער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1969
הײלונג מיט קווארץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אָוונט צו קליניק-פּרייזען.
31 נאַלעווקי 31.
גדאַנסקאַ 31.

די ליבעס פון אַ קייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישען קייזערליכען האָף

36) פון ל. זאַכער מאַזאָך.

און מיט אַ שמייכעל האָט דער יונגער פריץ צו איהם אויסגעשטרעקט די פיס און ראַזומאָווסקי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף איין קני און אַראָפּגעשלעפּט די שטיוועל פון זיין נייעם בעל-הבית, פריהער פון איין פוס און דערנאָך פון אַנדערען און אויף זיי אָנגעטון די וואַרעמע, פוטערנע פאַנטאָפעל.

— אָט אַזוי, בין איך צופרידען מיט דיר, האָט געזאָגט דער יונגערמאַן — איצט דערלאַנג מיר די טיי.

ראַזומאָווסקי האָט איהם צוגעטראָגען די טיי, וואָס איז שוין געווען אָנגעגרייט.

— די גרעפין שובאַלאָוו האָט קעגען דיר געהאַנדעלט זעהר שלעכט — האָט דער יונגער פריץ ווידער גערעדט, טרינקענדיג די טיי — גאָר אָהן רחמנות. זי האָט דיך נישט געטאָרט אַוועקשענקען, ווען האָסט זי אַזוי געליבט. פון איצט אָן זאָלסטו איהר מעהר נישט ליב האָבען, איך פערוועהר דיר!

— דאָס קען מען נישט פערוועהרען — האָט ראַזומאָווסקי געענטפערט.

— און איך קען! — איז דער פריץ מיטאַמאָל געוואָרען אין כעס — דו הערסט. איך קען און איך האָב אַ רעכט עס דיר צו פערווערען. דו געהערסט איצט אינגאַנצען צו מיר. מיט אַלע דיינע געפיהלען און געדאַנקען. איך בעפעהל דיר צו טראַכטען פון אַן אַנדער פרוי — דו זעהסט יענע, וואָס איהר בילד העגנט דאָרט אויפ'ן וואַנט. זי געפעלט דאָך דיר, נישט אַזוי?

ראַזומאָווסקי איז נאָך מעהר צומישט געוואָרען. ער האָט אָבער געשוויגען.

— זי געפעלט דיר? — האָט דער יונגער פריץ ווידער געפרעגט.

ראַזומאָווסקי האָט נאָך אַלץ געשוויגען.

— ענטפער: יאָ, אָדער ניין!

— יאָ!

— וועסטו זיך נאָך היינט בעקענען מיט איהר.

ראַזומאָווסקי האָט איהם אָנגעקוקט ווי אַ משוגענעם.

— יאָ, יאָ — האָט דער יונגער פריץ גערעדט ווייטער — נאָך היינט. און דו דאַרפסט איהר ליבען, דו הערסט? ליבען נאָך שטאַרקער, מיט מעהר פייער איידער די גרעפין.

— מיין גאָט? — האָט ראַזומאָווסקי אַרויסגעמורמעלט צו זיך — ער מוז זיין משוגע.

— וואָס האָסטו געזאָגט — האָט זיין יונגער פריץ איהם געפרעגט.

— גאָרנישט — האָט ראַזומאָווסקי געענטפערט — פריץ, פאַרוואָס לאַכסטו פון מיר? — האָט ער דערנאָך צוגעגעבען.

— איך לאַך נישט פון דיר, איז די פרוי נישט שעהן. וואָלסטו זי נישט געקענט ליבען? ענטפער!

— איך בין נישט מעהר ווי אַ שקלאַף, פריץ.

— דו האָסט מיר נישט געענטפערט, שקלאַף! ענטפער אויף מיין פראַגע.

— איך ווייס נישט פריץ. איך טראַכט, אַז איך וואָלט עס נישט געקענט. מ'קען נישט אַרויסרייסען אַזוי גיך געפיהלען פון הערצען און פערבייטען זיי מיט אַנדערע.

— דו מוזט עס קענען, אַזוי וויל איך!

— דאָס קען איך נישט.

— הייסט עס, אַז דו ליבסט נאָך די גרעפין?

— יאָ, איך ליב זי!

— און דו וועסט זי אַלע מאָל ליבען?

— מיר ווייזט זיך אויס אַזוי.

דער יונגער פריץ איז אויפגעשפּרונגען מיט אַ צופלאַמטען פנים און תוך זיינע אויגען האָבען זיך געשאָטען פונקען.

— אויב אַזוי, וועל איך ביי דיר אַרויסשלאָגען די דאָזיגע ליבע! — האָט ער אַ געשריי געטון — דו הערסט, שקלאַף!

און ער האָט א כאַפּ געטון אַ גרויסע בייטש, וועלכע, ער האָט נאָך קענטיג פון פריהער אָנגעגרייט פאַר זיין נייעם שקלאַף און בעהאַלטען נעבען דעם קאַמין הינטער אַ פיגור פון אַ כינעזער.

— שווער מיר, אַז דו וועסט מעהר נישט ליבען די גרעפין;

— ווי קען איך עס?

דער יונגער פריץ איז האַסטיג צוגעגאַנגען צו איהם און אַ הויב געטון איבער איהם די בייטש.

— טו עס נישט! — האָט ראַזומאָווסקי זיך אַ צאַפּעל געטון

— איך וועל עס נישט ליידען, קיינער האָט נאָך מיך נישט געשלאָגען!

— און איך יאָ! — האָט איהם געענטפערט זיין נייער פריץ.

— בעסער טויט מיך! האָט ראַזומאָווסקי אַרויסגעקרעכצט.

יענער אָבער האָט מיט אַ ווילדען און פייערדיגען געלעכטער אַרונטערגעלאָזט אויף איהם די בייטש; ראַזומאָווסקי האָט מיט אַ געשריי זיך אַ וואָרף געטון אויף איהם און געוואָלט אַרויסרייסען די בייטש, און דאָ איז עפּעס געשעהן, וואָס האָט איהם אינגאַנצען פאַראַליזירט: פון אונטער'ן שלאָף-ראָק ביי זיין יונגען פריץ האָט איהם פּלוצים אַ זעץ געטון אין די אויגען די ווייסע און הייסע נאַקעטקייט פון אַ פרוי, און ער איז געבליבען שטעהן ווי צוגעקוועטש צום אָרט.

דאָ האָט ער זיך שוין מעהר נישט געוועהרט, און ווען די בייטש האָט איהם ווידער געטראָפען, האָט ער זיך אַ וואָרף געטון צו די פיס פון זיין פריץ, ווי אַ לייב צו די פיס פון אַ חית-צוימער, און די בייטש האָט איהם ווייטער געשניטען...

און פאַר חרפּה און נאָכמעהר פאַר צוטומעלטקייט און נישט פערשטעהן, וואָס אַרום איהם טוט זיך, האָט ראַזומאָווסקי זיך צויאָמערט פעריאושט, בעגראָבען דאָס פנים צווישען די הענד און רחמנות'דיג געוויינט...

צייטענווייז האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז דאָס אַלצדינג איז גאָר געווען אַ חלום. דער יונגער פריץ מיט דער נאַקעטער פרויען-ברוסט, דאָס שניידען מיט דער בייטש און זיין בעוויין...

און מיט אַמאָל, ווען ער האָט שוין נישט געפיהלט מעהר די בייטש און ער איז נאָך אַלץ געלעגען אויף דער ערד מיט'ן פנים צווישען זיינע הענד בעגראָבען און געשלוכצט, האָט ער דערהערט דאָס שאָרשקען פון אַ קלייד און אַ בעקאַנטער קול האָט איהם מיט אַ סך ליבע גערופען:

— אַלעקסעי!..

— ער האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ און בלייבענדיג נאָך אַלץ ליגען אויף דער ערד, האָט ער דערזעהן פאַר זיך דאָס בילד, וואָס איז אויף דער וואַנד געהאָנגען, דאָס בילד פון דער וואונדערליך שעהנער פרוי, וואָס האָט געשמייכעלט צו איהם מיט אָהן אַ שיעור ליבע און חן.

— דו דערקענסט מיך? — האָט די פרוי געפרעגט.

— ווער ביזטו? — האָט ראַזומאָווסקי אַרויסגעשטאַמעלט און גענומען רייבען די אויגען — וואָס איז עס? אַ חלום? דאָס דאָזיגע פנים, דאָס דאָזיגע קול — איך בין משוגע!

— ניין, מיין פריינד, דערווייל ביזטו נאָך ביים קלאָהרען זינען, — האָט געענטפערט די שעהנע פרוי, וועלכע האָט געטראָגען אַן אַטלאַסען ווייס קלייד, וואָס זי האָט האַסטיג אַרויסגעוואָרפען אויף זיך — קוק זיך בעסער איין אין מיר.

(פאָרטזעצונג קומט).

וויפיל טעג דאָס יאָהר האָט, אַזוי פיל ליידען-סטאַצ-יעס מוז דער נערוועזער מענש דורכמאַכען, ווייל שלעכטע ערשעפּטע נערווען פערביטערן דאָס לעבען און זענען די סיבה פון זעהר פיל ליידען. שטערענדע און ציהענדע שמערצען, שווינדעל, מורא-צושטאַנד, האַלב-און גאַנץ-זייטיגע קאָפּשמערצען, אויערן-טומלונג, אויגען-שווינד-לען, מאַגען-שטערונגען, שלאָפלאָזיגקייט, שוויים-בעדע-קונג, ציטערן פון די מוסקולען, אונפעהיגקייט צו אַר-בייט און אַנדערע ערשיינונגען זענען די פאָלגען פון שוואַכע, ערשעפּטע און קראַנקע נערווען.

ווי קען מען אויס דעם דאָזיגען עלענד אַרויסקומען?

דורך דעם עכטען קאָלאַ-לעציטין. דאָס איז אַ רייכהאַל-טיגעס נאַהרונגס-מיטעל, וואָס איז געוואָרען אַ קוועלע פון וואוילטאַט פאַר די מענשהייט. עס שטאַרקט אויף אַ וואונדערבאַרען אופן די פונקציעס פון קערפּער, עס קרעפטיגט דעם רוקען און געהירען, שטאַרקט די מוס-קולען און גלידער, און גיט קראַפט און מוט צום לעבען.

אין קאַמף פאַר געזונדע נערווען

לייסטעט דאָס עכטע קאָלאַ-לעציטין. עס צושיקט די נאַהרשטאָפען אויף אַלע ערטער פון בלוט-צירקו-לאַציע, בעלעבט דעם מענש און האַלט איהם פריש און יונג. איהר קענט זיך דאָס אַליין איבערצייגען, אַז דאָס אַלעס איז אמת. איך שיק יעדען איינציגען, וואָס שרייבט מיר, אין פערלויף פון 2 וואָכען פולשטענדיג אומזיסט אַ קליינע שאַכטעל קאָלאַ-לעציטין צוזאַמען מיט אַ בוך פון אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט דאָס מיטעל אָנגע-ווענדעט און געלינדערט אַ סך שמערצען. שרייבט דייט-ליך אייער אַדרעס און איך שיק אייך אַרויס ואפאָרט דאָס פערשפּראָכענע מיטעל גאַנץ אומזיסט. ווענדט זיך צו:

E. Pasternack

BERLIN S.O. Michaelkirchplatz 13

PŁYN „JASNIEJ SŁONCA"

ריינט

אַטלעסען שויבען, שפּיגלען מעטאַלן. פלאַטער, מאַרמור

SPROBUJCIE A PRZEKONACIE SIE

וויכטיג פאַר די ה״ה אַבריקאַנטען!

די איבעראַל בע-קאַנטע שטעסער **„REKORD"**

Wł. L. TALER, GŁÓWNA 36, telefon 50-42

פיהרט אויס אַלערליי אַרבייטען און רעפּעראַטורען אויפ׳ן אָרט פון צו יעדער צייט. 1248 קאָנקורענץ-פּרייזען

Dr. med. Ignacy Margolis

אויגען-קראַנקהייטען

זאַכאַדניאַ 57 (רוג צעגעלניאַנאַ)

נעהמט אָן פון 12—2 און פון 7—8 אָוועגד.

Dr. PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט - זאַחאָדניאַ 1, טעל. 25-38.

וועגערישע- און האָר- הויט - קראַנקה מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קיווארץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. — נעמט אָן 9—1, 4—8 אָוו., דאַמען: 4—5

Dr. med. W. EYCHNER

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 38, טעל. 34-72

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פעטריקאָווער 294 פון 12 ביז 2 מיטאָג, אין דערהיים פון 6—8 אָוונט.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַר-שאַווער פירמע א. נ. **J. KRZYPOW** האָט ערעפענט -:- אין -:-

לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

אַ מעבעל-לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדע-ראָבען, אַנטיקען און פעלצען. כ׳קויף פּיאַנינאָס, און כ׳צאָהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערצייגט אייך 682

לעטשניצע (פאַר קומענדע קראַנקע)

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט **„SALUS"**

גלובנאַ 41 טעל. 46-65. איז געעפנט פון 9 פריה ביז 8 אין אָוו. זונטאָג- פון 9 ביז 2 נאָכמ.

ד״ר ז. ראַקאָווסקי	אויערן האַלז און נאָז-קראַנקהייטען	פון 1 — 12
ד״ר לאַנדקאַוּ	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 — 2 און פון 5 — 7
ד״ר דינענזאָהן	קינדער-קראַנקהייטען	פון 11—12 און 4.30—6
ד״ר ווייס	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1—2 און פון 6.30—7.30
,, שמערלאָווסקי	פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע	2.30 — 3.30, 5.30 - 6.30 זונטאָג פון 12—1
,, זילבער שטראַם	הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקה.	פון 11.30—1 און 7—8
ד״ר גאָלדבערג	אויגען קראַנקהייטען	פון 10.30—12.30
ד״ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11—12 און פון 3—5
צאָהן ערצט פרוי לאַנדקאַו ,, סט. נעדזיזין	צאָהן-און מויל קראַנקהייטען	9.30—12 און פון 4—7 / 12—2 און פון 7—8

אָפּעראַציעס, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען, באַנקען-שטעלען. אַלעריי אַנאַ-ליזעס, (ווי אורין, פלעגמע, בלוט א.ז.וו) דורכלייכטונגען און רענטגען א יפ-נאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. נעבודים הילף בעראַטונגען פאַר מו-טערס. קינסטליכע ציין, קאַראָנעס, גאָלדענע בריקען, פּלאָמבען א. אַז. וו. ספּעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. חיזוקען אין שטאָדט. שיק-אים אונגען נעבען שאַרלאָטין. 311

ווערט אָנגענומען צו שערען און טרייבען רעגעלע בעהאַנדלונג

יאַקובאָוויטש

סאַלנאַ 12 ערשטער שטאָק.

וויכטיג פאַר בעקער אָדער צוקערניקעס!

צו פערקויפען אויף אַ געוויסע צייט אַ בעקער - אויווען מיט אַ האַלב געוועלב אויף גוטע בעדינגונגען. צו ווענדען זיך אויף נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 81 צום אינהאַבער סטאַנשיק.

אַנאָנסען — אין — „נייעם פאָלקסבלאַט"

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

ד״ר [illegible]

Zawadzka 15, tel. 11-87.

[illegible]

Dr. Adam GROSGLIK

Aleje Kościuszki 27, tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען.

רענטגען און ל כט-הייל אינסטיטוט.

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוועגד. 111

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. האָר, אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-31

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5—7. 75

נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

KONSTANTYNOWSKA 37, 39—75

נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף נייערם מאַרק פעטריק. 294.

Dr. med. Ludwik Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)

Telefon 44-10 1000

ספּעציאַליסט פאַר נערען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוועגד.

Dr. med. M KERSZNER

Zielona 16, tel. 51-96.

קינדער און אינערליכע קראַנקהייטען. 702

נעהמט אָן פון 3 ביז 4 נאָכמ און פון 6-7 אָוועגד.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוועגד. פרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

עלעקטריש ליכט אין שטוב פאַר 3 זל.

קען יעדער בעקומען אויסצוצאָה-לען וועכענטליך פאַר 4 פ.

פערקויף פון פערשידענע עלעקטרישע מאַטעריאַלן

פ. לעוויך

קאָנסטאַנטינער 58 פראָנט-געוועלב

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט׳ן העהנ׳על) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסעניש, פערקלענערן געשווירען.

עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1462

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו. צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנאַ)

אין מעבעל געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג) שענקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פאַראַן. געניצטע מעבעל און נייע צושטאַנד צו פערקויפען. 1374

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10-11 2-3 / 6½-7½
ד״ר רוזשאַנסקי	הויט-און געשלעכטס-קר.	10—11 / 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-באַלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1-2 7-8
ד״ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12—2
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	3-4 1.1-2
ד״ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 5½-7
ד״ר סטופּעל	רענטגען	4-6 10-12
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ערצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ערצט	9—2

צאָהן פּלאָמבירונגען, בעלייכטונגען, קראָנען, קאַסעטען, א אַז. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ-גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעדיצינישע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער. אָנמעלדונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטון) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. חיזוק אין ד ר שטאָט.

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליה וברכתיך:

איך האָב די עהרע מיטצוטיילען, אַז איך האָב מיין ביוראָ איבערגעטראָגען פון פעטריקאָווער 18 אויף

17 פעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער. דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52.

וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לוי׳ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, ואַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָבאָזיציעס, אַדוואָ-קאַציעס, רעקורסען- וועגען קאָנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט-רושאָנדו, ביטעס צו אַלע פּאָ-ליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטו-טען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דעראָזיעס, קאָרגע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503

רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ

פעטריקאָווער 17, זאַכאַדני 52א

שנעל, רעיעל און ביליג!

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש -- 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער.—פּאָר׳ן אויסהאַלט אין סערוטה פון דן אנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די רעדאַקציע איז אָפען ביי טאָג און ביי נאַכט.

אַנאָנסען - פּרייז: פאַר׳ן טעקסט 15 גראָשען, פּעטיט 20 גראָשען, אין טעקסט 20 גר. פּעטיט 30 גראָשען. נאָכ׳ן טעקסט 10 גר. פּעטיט 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצ. טייערער. — 50 פּראָצ. טייערער. — פאַר אַ מיל. מעטער שורה

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.